

Benchmarking del Programa general d'inversions de la Diputació de Barcelona

Una comparació operativa amb altres programes similars
a Catalunya

Informe definitiu

Setembre del 2021

Avaluació:

**Avaluació del Programa general
d'inversions de la Diputació de
Barcelona**

Avaluació encarregada per:

Diputació de Barcelona

Avaluació finançada per:

Diputació de Barcelona

Avaluació realitzada per:

Ivàlua

Equip de treball:

**Ana Lete Murugarren
Ramon Sabés-Figuera
Jordi Sanz**

Coordinació:

Jordi Sanz**© Institut Català d'Avaluació de
Polítiques Públiques (Ivàlua), 2021**

Aquesta obra està subjecta a la
licència Creative Commons de
Reconeixement-NoComercial-
CompartirIgual 4.0 Internacional.

Es permet a tercers distribuir, retocar
i crear a partir de l'obra llicenciada de
manera no comercial; la distribució
de les creacions derivades cal fer-la
amb una licència igual a la que
regula aquesta obra original.

Ivàlua**Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques**

c/ Pau Claris, 108, 4t 1a
Barcelona 08009
Tel. 0034 935 545 300
info@ivalua.cat

Agraïments de l'equip d'lvàlua

Volem manifestar el nostre agraïment als tècnics de l'Àrea de Presidència de la Diputació de Barcelona que formen part del grup de treball intern d'aquesta avaluació: Enric Benet Colom, Maria Lúria Roig i Javier Lozano Corominas.

Índex

1. Introducció	1
2. Consideracions prèvies	5
3. Comparativa del model de cooperació local per a la distribució dels fons d'inversió	8
3.1. Procés de distribució dels fons i selecció d'actuacions	8
3.1.1. Aclariments conceptuals	8
3.1.2. Disseny dels mecanismes de distribució dels fons dels diferents plans i programes	10
3.1.3. Condicionalitat de cada pla o programa per accedir als fons	18
3.1.4. Alíquota final de cada ens local en cada pla o programa	19
3.2. Responsabilitat de les entitats implicades en el disseny, la gestió i l'execució d'actuacions	20
3.3. Autonomia dels ens locals	22
4. Comparativa de l'arquitectura dels plans i programes d'inversió	28
4.1. Elements estratègics	28
4.1.1. Objectius	28
4.1.2. Ens destinataris de la cooperació	29
4.1.3. Línies d'actuació i tipologia d'inversions elegibles	30
4.1.4. Pressupost total i distribució segons els tipus d'ens, anualitats i línies d'actuació	33
4.1.5. Criteris i variables de distribució del pressupost pel que fa al càlcul de l'alíquota garantida	35
4.1.6. Criteris de valoració d'actuacions sol·licitades quan hi ha concurrència	39
4.1.7. Nombre de projectes que els ens poden sol·licitar i quanties màximes per ens i per actuació.	
Compatibilitat dels fons	42
4.2. Elements operatius	45
4.2.1. Despeses subvencionables	45
4.2.2. Requisits de les entitats beneficiàries i de les actuacions sol·licitades	46
4.2.3. Terminis de sol·licitud, execució i justificació	47
5. Comparativa del sistema de rendició de comptes	49
5.1. Sistema de seguiment, avaluació i control de cada pla o programa	49
5.2. Transparència i participació en cada pla o programa	52
6. Principals similituds i diferències en els nuclis d'interès analitzats	56
7. Referències bibliogràfiques	70

1. Introducció

Aquest informe pretén elaborar un benchmarking o anàlisi comparativa de tres plans o programes d'inversió adreçats a finançar els ens locals en els àmbits del manteniment, la reposició i l'obra nova d'infraestructures i béns, així com inversions destinades a serveis. El programa que s'analitza és el Programa general d'inversions de la Diputació de Barcelona (PGI) 2020-2023, i es compara amb el Pla únic d'obres i serveis de Catalunya de la Generalitat de Catalunya (PUOSC) 2020-2024 i el Pla metropolità d'inversions de l'Àrea Metropolitana de Barcelona 2020-2023. Es tracta, doncs, d'un benchmarking funcional en la mesura que la comparativa del PGI es duu a terme amb altres plans similars de diferents organitzacions.

El benchmarking s'emmarca dins l'avaluació del disseny del Programa general d'inversions de la Diputació de Barcelona que la Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local d'aquesta institució ha encarregat a l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua). Com a iniciativa que forma part de l'avaluació del disseny del PGI, té la finalitat de permetre una primera identificació de problemes i àrees de millora del disseny del PGI i dels seus punts forts. Així mateix, pretén començar a delinear possibles propostes de millora que serviran per nodrir la construcció de la teoria del canvi del PGI.

Els nuclis d'interès sobre els quals s'ha realitzat l'anàlisi comparativa són, en primer lloc, el model de cooperació local per a la distribució dels fons d'inversió; en segon lloc, l'arquitectura dels plans i programes d'inversió, i, finalment, el sistema de rendició de comptes. Aquests nuclis d'interès han estat identificats tant per la Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local de la Diputació de Barcelona com per Ivàlua, i això ha permès observar els nuclis que podien aportar un valor afegit més gran a l'avaluació del disseny.

L'informe s'estructura entorn dels tres nuclis d'interès esmentats.

Comparativa del model de cooperació local per a la distribució dels fons d'inversió

Aquest apartat analitza el model de cooperació local de cadascuna de les entitats que té un pla o programa d'inversió. La revisió se centra en la naturalesa del model, entesa com la relació de les entitats donants amb els ens locals receptors, en el procés de distribució dels fons i de selecció final d'actuacions d'inversió que han de ser executades. S'hi estudia,

també, el nivell de responsabilitat que cadascuna de les parts afectades assumeix en tot el procés que suposa una inversió. Finalment, es revisa el nivell d'autonomia local que cada pla o programa permet als ens locals.

Comparativa de l'arquitectura dels plans i programes d'inversió

Aquest apartat revisa l'arquitectura de cadascun dels plans i programes, entesa com el conjunt d'elements que els regulen. En concret, per a cada pla o programa es posa el focus en aspectes estratègics i operatius. Els elements estratègics que s'han seleccionat han estat els següents: objectius, ens destinataris, línies d'actuació, pressupost total, criteris i variables de distribució, nombre de projectes elegibles per a cada ens i quanties màximes. Com a elements operatius, es para atenció a les despeses subvencionables, els requisits dels ens i dels projectes, i els terminis de sol·licitud, execució i justificació.

Comparativa del sistema de rendició de comptes

Aquest tercer apartat repassa el sistema de rendició de comptes, entès com un procés que va més enllà de la idea tradicional del control extern i posterior, i que es configura a partir d'una anàlisi dels mecanismes de transparència, participació, avaluació i control. En concret, s'hi analitzen el sistema de seguiment, avaluació i control, així com la transparència i participació.

Principals similituds i diferències en els nuclis d'interès analitzats

En resum, aquest darrer apartat recull les principals semblances i divergències entre els tres plans o programes analitzats i per a cadascun dels nuclis d'interès.

Finalment, com a suport al benchmarking, s'hi inclou un annex que reuneix les taules comparatives entre diferents aspectes dels plans o programes, especialment pel que fa a la seva arquitectura.

Cal indicar que la **metodologia** emprada s'ha basat en l'anàlisi documental,¹ de manera que es pot consultar la documentació revisada al final de l'informe, en l'apartat «Referències bibliogràfiques».

¹ Tot i que la metodologia s'ha basat en l'anàlisi documental, de manera excepcional es va efectuar una consulta puntual relacionada amb el PUOSC al senyor Jordi Castells, subdirector general de Cooperació Local de la Direcció General d'Administració Local, del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya.

2. Consideracions prèvies

Aquest benchmarking compara, per als nuclis d'interès identificats, el Programa general d'inversions de la Diputació de Barcelona 2020-2023 (d'ara endavant, PGI) amb uns altres dos plans: el Pla únic d'obres i serveis de Catalunya de la Generalitat de Catalunya 2020-2024 (d'ara endavant, PUOSC) i el Pla metropolità d'inversions de l'Agència Metropolitana de Barcelona 2020-2023 (d'ara endavant, Pla metropolità).

Cal matisar que el Pla metropolità està subdividit en cinc subprogrames, que analitzats de forma aïllada poden considerar-se plans d'inversió en si mateixos. Aquesta consideració és vàlida per a tots els programes del pla esmentat excepte en dos casos, el Programa de projectes i assistència tècnica i per a un subprograma del Pla de sostenibilitat ambiental per als municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (d'ara endavant, AMB per fer referència a l'Àrea Metropolitana de Barcelona), que també té un component d'assistència tècnica. En tots dos casos no es dona una transferència de fons als ens locals, sinó que estan destinats a dotar la mateixa AMB dels recursos econòmics necessaris per fer front a les demandes d'assistència tècnica dels municipis. Per tant, per a aquest tipus de programa i subprograma només es podrà oferir informació quan l'àmbit d'anàlisi no impliqui una transferència de fons.

El que s'ha exposat implica que aquest benchmarking en realitat compara el PGI amb cinc plans i programes diferents:

1. Pla únic d'obres i serveis de Catalunya de la Generalitat de Catalunya (PUOSC)
2. Programa d'actuacions de cohesió territorial (d'ara endavant, PACTE), dins del Pla metropolità
3. Programa d'actuacions de millora urbana i social (d'ara endavant, PAMUS), dins del Pla metropolità
4. Programa d'actuacions de millora del paisatge natural i urbà (d'ara endavant, PSG), dins del Pla metropolità
5. Pla de sostenibilitat ambiental per als municipis de l'AMB (d'ara endavant, PSA)

Amb la finalitat de facilitar la lectura de l'informe i d'oferir una breu contextualització, a continuació s'exposa una breu explicació dels plans i programes objecte d'anàlisi.

PGI. Programa de la Diputació de Barcelona de suport econòmic orientat a promoure la nova inversió i el manteniment i la reposició d'inversions sostenibles a partir

d'una dotació econòmica garantida a cada entitat local de la província de Barcelona. S'estructura en dues línies de suport:

- Línia 1 de suport «Projectes sostenibles»
- Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió»

PUOSC. Pla de la Generalitat de Catalunya l'objectiu del qual és impulsar accions per fer possible implementar les estratègies territorials que han de permetre als ens locals consolidar els criteris de desenvolupament que afavoreixin la generació d'oportunitats i la creació de sinergies amb els valors i els agents de cada indret. S'estructura en dues línies de subvencions, ambdues amb l'objectiu de cooperar en el finançament de les obres i serveis de competència municipal:

- Línia de subvencions per a inversions.
- Línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits (menys de 5.000 habitants). Aquesta línia reforça els municipis petits, en tant que aquests també poden accedir a la línia de subvencions per a inversions.

El **Pla metropolità d'inversions per als municipis de l'AMB** finança inversions en espais naturals, espais públics, infraestructures o equipaments que vertebrin la metròpolis i, al mateix temps, que aportin valors d'ús en cadascun dels municipis metropolitans. S'aplica a través de cinc programes:

- **PACTE.** Programa que incorpora les actuacions pròpies de l'AMB, ja siguin directes o en cooperació amb ajuntaments. Inclou equipaments, espais públics i infraestructures.
- **PAMUS.** Programa que finança les obres i intervencions dels ajuntaments, les accions de manteniment i finançament del funcionament ordinari dels serveis, equipaments i actuacions municipals adreçades directament a usuaris i ciutadans, incloent-hi les d'interès i d'emergència social.
- **Projectes i assistència tècnica.** Programa que dota de recursos específics la mateixa AMB com a entitat, en la mesura que els seus propis serveis assumeixen directament una gran part de les tasques tècniques necessàries per al desenvolupament dels diferents programes del Pla metropolità, a més de prestar suport permanent als ajuntaments en relació amb les tasques municipals vinculades a les seves especialitats tècniques.
- **PSG.** Programa que té com a finalitat la realització d'inversions en espais fluvials metropolitans, la recuperació de zones degradades, la integració d'infraestructures viàries, energètiques i de serveis dins del paisatge metropolità i millores de la connectivitat entre espais urbans i naturals, i l'aplicació de solucions basades en la natura (SBN) a les ciutats.

ivàlua ✓

- **PSA.** Pla que pretén impulsar projectes de desenvolupament compartit entre els ajuntaments i l'AMB per reforçar les polítiques de mobilitat urbana sostenible i adaptar-la als nous requeriments sorgits arran de la COVID-19. També vol promoure la transició ecològica i energètica mitjançant, entre d'altres, inversions en la gestió de recursos —com l'aigua i l'energia— i residus municipals. Al seu torn, aquest pla es desplega mitjançant dos subprogrames:
 - Programa d'inversions del PSA, per a les inversions esmentades.
 - Programa de projectes i assistència tècnica del PSA, per complementar el treball directe de l'AMB en els projectes amb tasques tècniques externes vinculades a les inversions del PSA.

3. Comparativa del model de cooperació local per a la distribució dels fons d'inversió

Aquest primer apartat analitza el model de cooperació local de cadascuna de les entitats en relació amb els seus plans i programes d'inversions: Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya i Àrea Metropolitana de Barcelona.

L'anàlisi se centra en la relació de les entitats donants amb els ens locals receptors pel que fa a la **naturalesa del model de cooperació**. D'una banda, es revisa el **procés de distribució dels fons i de selecció d'actuacions d'inversió que han de ser executades**. Per fer-ho, es para esment en els mecanismes de distribució dels fons i en la condicionalitat en l'accés a aquests fons. D'altra banda, es revisa el **nivell de responsabilitat** que cadascuna de les parts afectades (entitat que distribueix fons — Diputació, Generalitat o AMB— i entitat que rep fons —ens locals o supramunicipals—) assumeix en tot el procés que suposa una inversió. És a dir, quina de totes dues parts assumeix **el disseny, la gestió i l'execució de l'acció inversora**. Finalment, s'analitza el **nivell d'autonomia local** que cada pla o programa permet als ens locals perquè puguin decidir sobre el nombre i el tipus d'inversions que han de dur a terme.

3.1. Procés de distribució dels fons i selecció d'actuacions

Aquest apartat revisa el procés per al repartiment de fons a cada ens local, és a dir, **com des del pressupost total de cada pla o programa s'arriba a les actuacions d'inversió que finalment cada ens local podrà dur a terme**.

En aquest procés s'ha considerat procedent revisar:

- a) Els mecanismes de distribució dels fons
- b) La condicionalitat en l'accés a aquests fons

3.1.1. Aclariments conceptuals

De manera prèvia, resulta convenient dur a terme tot un seguit d'aclariments terminològics i conceptuals que ajudaran a comprendre millor aquest apartat, així com el conjunt del document.

Quins són els mecanismes de distribució del pressupost als quals pot optar a cada pla o programa?

En els plans i programes revisats, els possibles mecanismes per al disseny del repartiment de fons que es poden emprar són quatre:

1. Consideració d'una alíquota
2. Recurs a procediments de concessió de fons per a subvencions:
 - Concurrencia competitiva
 - Cessió directa
 - Cessió directa amb concurrència
3. Realització d'acords mutus entre l'administració gestora dels ajuts i l'ens local receptor
4. Combinació dels tres mecanismes anteriors

Què és una alíquota?

És la part dels fons que, del total del pressupost de cada pla o programa, pertoca a cada ens local. El seu càlcul vindrà determinat pel conjunt de fons als quals els ens tindran accés.

Què és una alíquota garantida?

És l'alíquota que cada ens local té assegurada a la seva disposició. L'accés a l'alíquota garantida pot estar condicionat al compliment de determinats requisits o no. És important remarcar aquest últim punt, ja que la paraula *garantida* no implica un accés incondicionat. El seu càlcul s'obté sobre la base de criteris i variables que cada administració gestora dels ajuts consideri adients segons les seves prioritats de repartiment territorial de fons (apartat 4.1.5, dins la comparativa de l'arquitectura).

Què és una alíquota mínima garantida?

És la part de l'alíquota garantida que els ens locals, com a mínim, tenen assegurada en el càlcul de l'alíquota garantida. Per fixar els límits de l'alíquota mínima, un pla o programa pot elegir entre dues opcions:

1. Alíquota mínima garantida total: es destina el conjunt de l'alíquota garantida a l'alíquota mínima garantida.
2. Alíquota mínima garantida parcial: es destina una part de l'alíquota garantida a l'alíquota mínima garantida.

De nou és important remarcar que en aquest cas la paraula *mínima* no implica que com a mínim es tingui accés a aquests fons, ja que una vegada més pot haver-hi una condicionalitat. La paraula *mínima* expressa, en realitat, que a l'hora de calcular l'alíquota garantida s'estableix un mínim per a cada ens local, de manera que cap dels ens es quedi sense una alíquota garantida, en el cas que els criteris de repartiment inicials poguessin portar a aquesta situació.

Per al seu càlcul es pot optar per una quantitat fixa per a cada ens local o bé per l'aplicació de fórmules sobre la base dels criteris i variables que cada administració gestora dels ajuts consideri pertinents (apartat 4.1.5, dins la comparativa de l'arquitectura).

Quins són els procediments de concessió de fons per a subvencions?

Segons la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, els tipus de procediments de concessió són dos:

- **Concurrencia competitiva.** Procediment pel qual la concessió de les subvencions es realitza mitjançant la comparació de les sol·licituds presentades, a fi d'establir una prelación entre aquestes d'acord amb criteris de valoració prèviament fixats en les bases reguladores i en la convocatòria, i adjudicar les subvencions, amb el límit fixat en la convocatòria dins del crèdit disponible, a aquelles sol·licituds que hagin obtingut una major valoració en l'aplicació dels criteris esmentats.
- **Concessió directa.** Aplicable als supòsits previstos en la Llei general de subvencions, que són: a) Subvencions consignades nominativament en el pressupost de l'Administració atorgant; b) Subvencions l'atorgament o la quantia de les quals està imposada a l'Administració per una norma de rang legal; c) Subvencions per a les quals s'acrediten raons d'interès públic, social, econòmic o humanitari, o d'altres de degudament justificades.

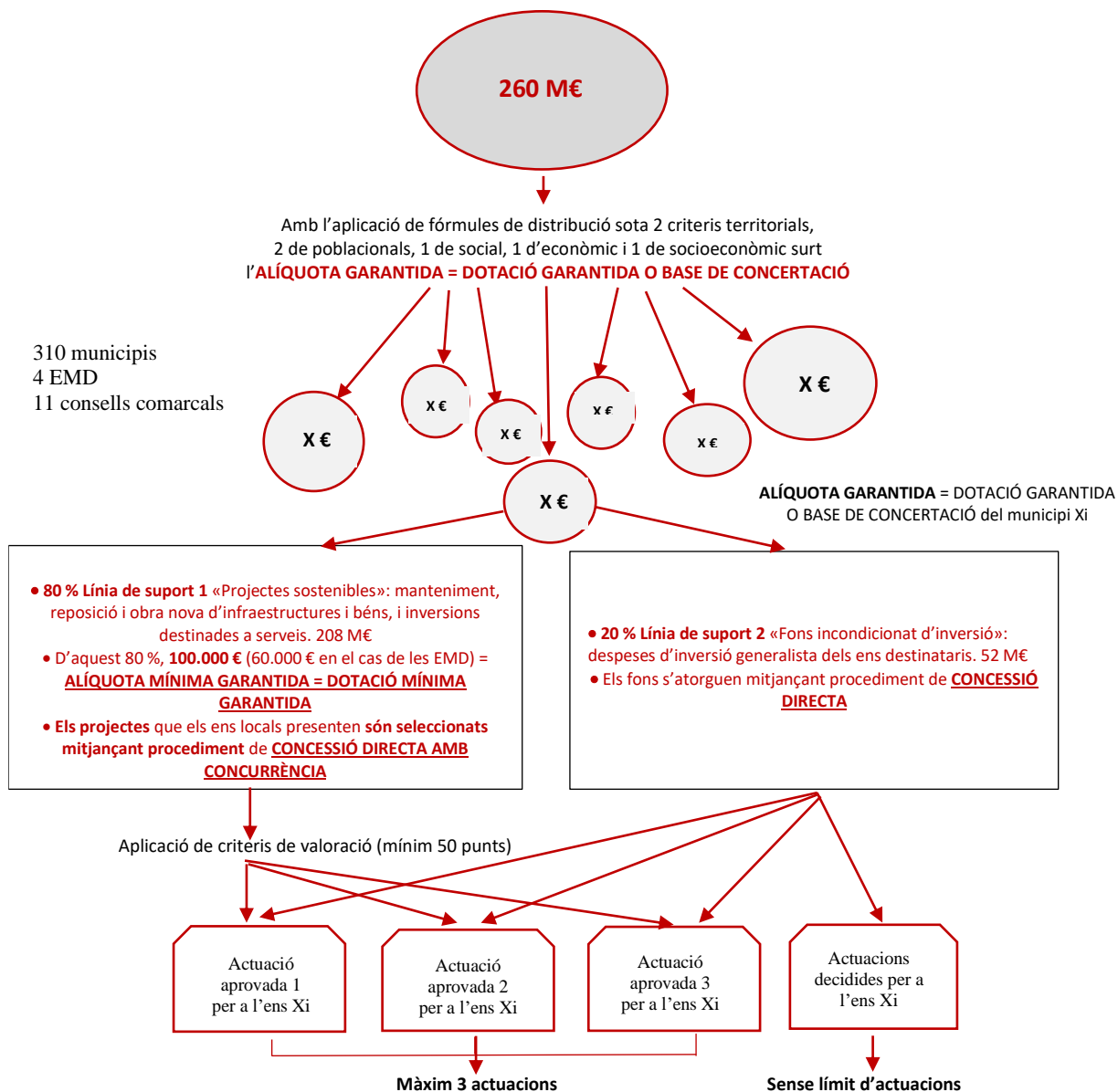
A banda d'aquests procediments, i en relació amb aquest benchmarking, s'ha d'indicar que l'Ordenança general de subvencions de la Diputació de Barcelona en preveu un tercer:

- **Concessió directa amb concurrència.** Aplicable als casos en què es preveu que hi hagi una pluralitat de potencials beneficiaris i en què, a més, hi ha la voluntat de no fixar ordre de prelación per comparació.

3.1.2. Disseny dels mecanismes de distribució dels fons dels diferents plans i programes

Una vegada exposats els mecanismes de repartiment de fons pels quals pot optar cada pla o programa, es presenten tot seguit de quins en concret es dota cadascun d'ells. Amb aquesta finalitat, de primer **s'exposa gràficament el disseny de distribució dels fons de cada pla o programa**, a fi de **desenvolupar-los posteriorment amb més profunditat**.

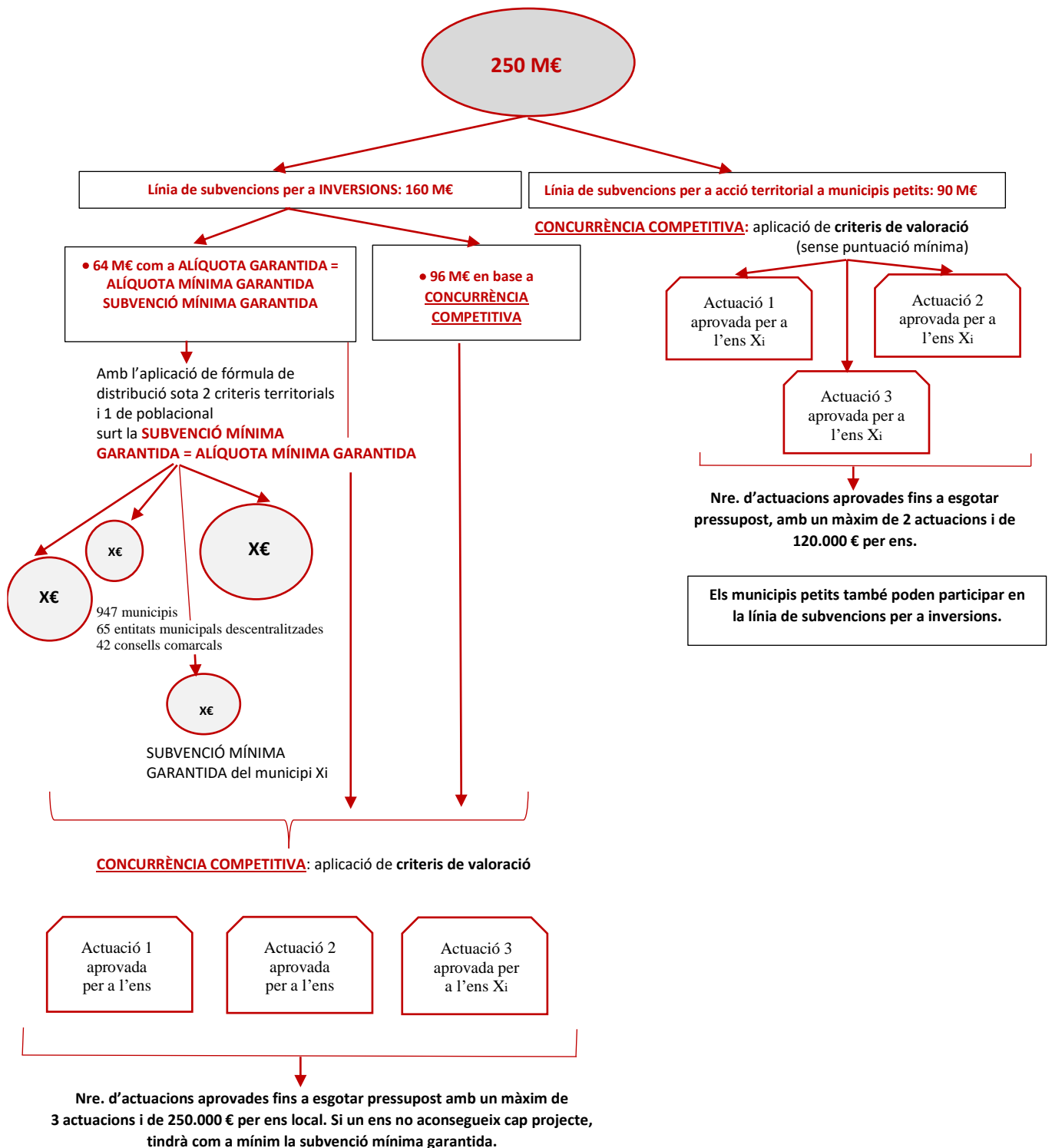
Figura 1. Procés de distribució de fons i de selecció d'actuacions del PGI

Font: Elaboració pròpia.

Els criteris per al càlcul de la dotació garantida es refereixen als municipis. Vegeu la taula 5.1 de l'annex per als criteris dels consells comarcals i de les entitats municipals descentralitzades.

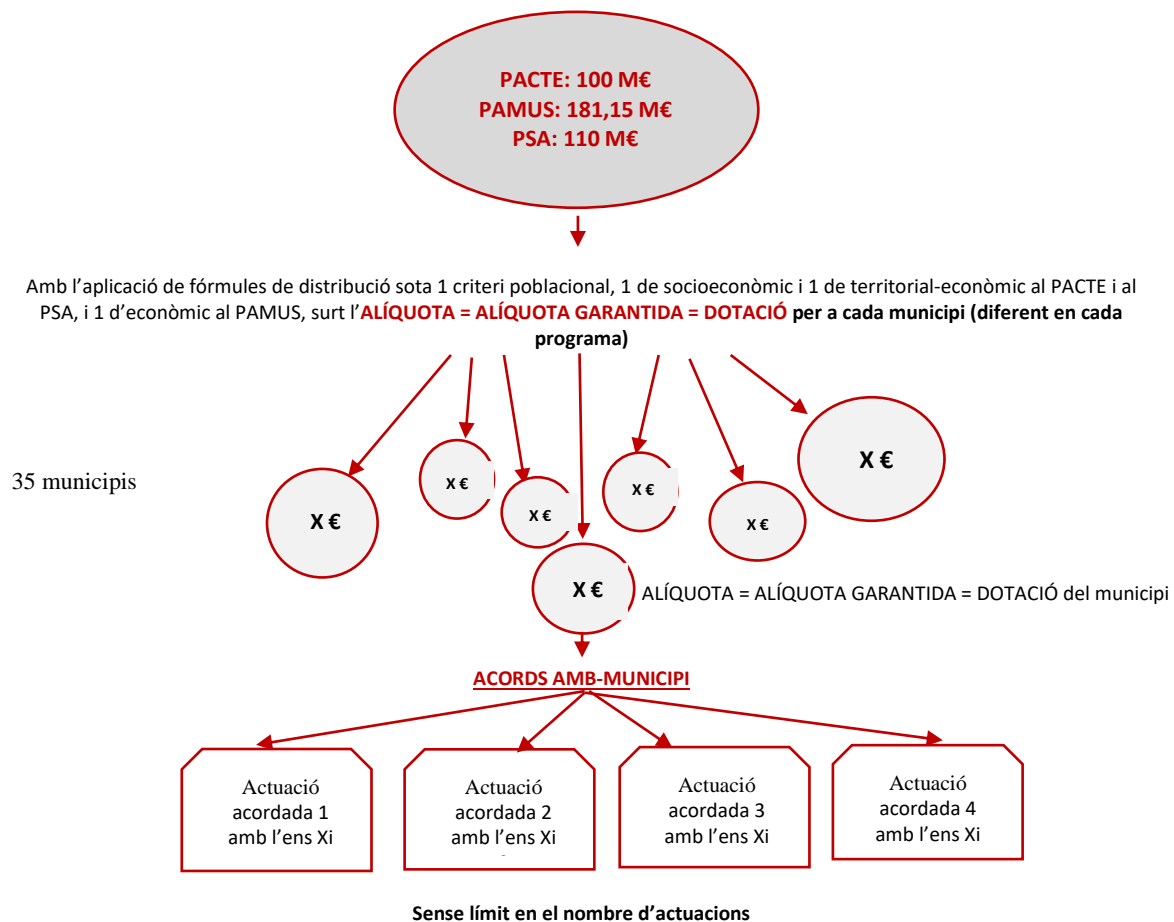
Figura 2. Procés de distribució de fons i de selecció d'actuacions del PUOSC

Font: Elaboració pròpia.

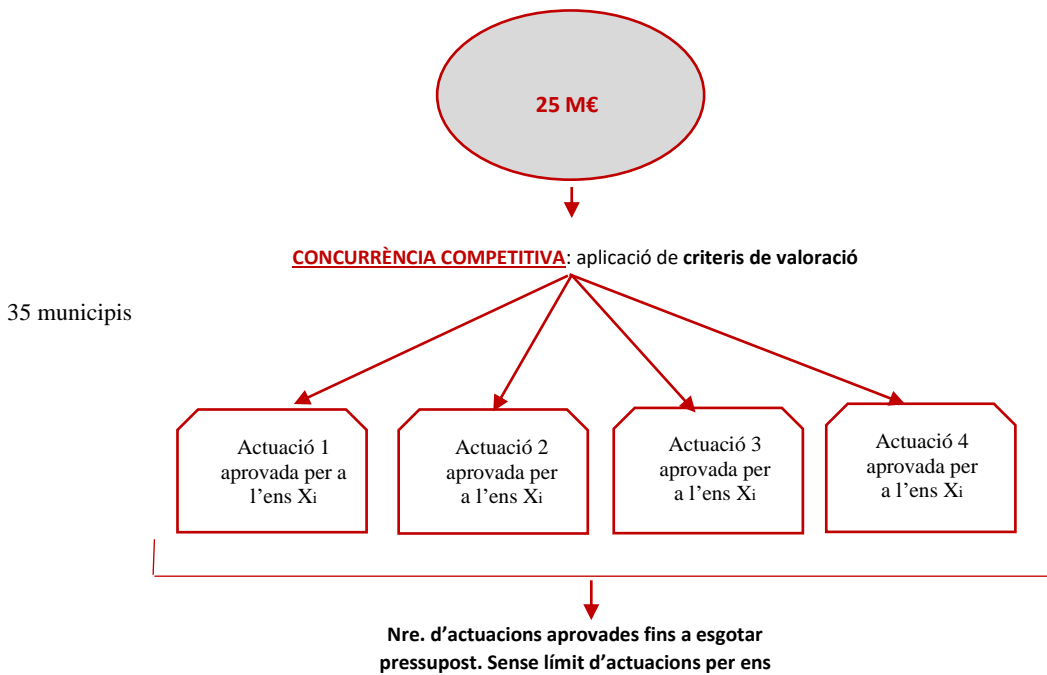
Els criteris per al càlcul de la subvenció mínima garantida es refereixen als municipis. Vegeu la taula 5.2 de l'annex per als criteris dels consells comarcals i de les entitats municipals descentralitzades.

Figura 3. Procés de distribució de fons i de selecció d'actuacions del PACTE, el PAMUS i el PSA

Font: Elaboració pròpia.

Figura 4. Procés de distribució de fons i de selecció d'actuacions del PSG

Font: Elaboració pròpia.

Similituds i diferències en els mecanismes de distribució dels fons de cada pla o programa

Tal com es deriva de les figures anteriors, els plans i programes revisats són coincidents en alguns mecanismes de distribució dels fons i divergents en uns altres. A continuació es detallen aquestes semblances i disparitats classificant els plans i programes en tres grups.

A) Plans i programes amb un disseny basat en la fórmula mixta d'una alíquota garantida i del recurs a procediments de concessió de fons per a subvencions

Tant el PGI com el PUOSC es basen en aquesta fórmula per al disseny del conjunt del seu programa o pla. Amb tot, la manera de combinar els diferents mecanismes difereix considerablement entre tots dos.

A.1) Diferències en relació amb l'alíquota garantida i amb l'alíquota mínima garantida

Tant el PGI com el PUOSC estan dissenyats amb una alíquota garantida, així com amb una alíquota mínima garantida. Tanmateix, **difereixen en el seu procés de càlcul i en els límits i les magnituds de l'alíquota mínima garantida.**

Procés de càlcul dins del conjunt del pla o programa

El PGI, a partir del pressupost inicial, calcula una alíquota garantida per a cada ens. Una vegada coneguda, aquesta **es divideix entre les seves dues línies de suport, a raó d'un 80 % per a la Línia 1 «Projectes sostenibles» i d'un 20 % per a la Línia 2 «Fons incondicionat d'inversió».** D'aquesta manera, cada ens coneix *a priori* quina part de la seva alíquota garantida pot destinar a cadascuna de les dues línies. Terminològicament, el PGI anomena aquesta alíquota garantida *dotació garantida o base de concertació*.

El PUOSC té un recorregut diferent, ja que en primer lloc divideix el total del seu pressupost entre les seves dues línies de subvenció, a raó d'un 64 % per a la línia de subvencions per a inversions i d'un 36 % per a la línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits. A partir d'aquí, **exclusivament per a la seva línia de subvencions per a inversions, i només per a una part d'aquesta (40 % de la línia), calcula l'alíquota garantida per a cada ens.** Terminològicament, el PUOSC l'anomena *subvenció garantida*.

Límits i magnituds de l'alíquota mínima garantida

Tal com s'ha dit, el PGI i el PUOSC estableixen una alíquota mínima dins de la seva alíquota garantida. Tanmateix, difereixen en els límits que estableixen en els mínims. **El PGI opta per una alíquota mínima garantida parcial (de 100.000 € per a municipis i de 60.000 € per a les EMD), mentre que el PUOSC està dissenyat sobre la base d'una alíquota mínima garantida total.** Així, en el cas del PUOSC, **l'alíquota garantida de cada ens és igual a la seva alíquota mínima garantida.** Des del punt de vista terminològic, el PGI anomena l'alíquota mínima garantida *dotació mínima garantida*, mentre que el PUOSC l'anomena *subvenció mínima garantida*. En aquest últim cas del PUOSC, i tal com s'ha explicat, la *subvenció mínima garantida* és igual a la *subvenció garantida*.

A més, la magnitud de les alíquotes mínimes garantides varia entre el PGI i el PUOSC. En el cas del PGI és d'un 12 % del pressupost total del Programa, i en el cas del PUOSC és del 25,6 % del pressupost total del Pla.

De nou resulta pertinent aclarir que en aquest cas la paraula *mínima* (dotació mínima garantida en el PGI i subvenció mínima garantida en el PUOSC) no implica que els ens puguin disposar d'aquests fons, ja que hi ha diferents nivells de condicionalitat per al seu ús. Si bé la condicionalitat s'analitza en el subapartat següent, sí que és necessari aclarir aquí que la **dotació mínima garantida del PGI** i la **subvenció mínima garantida del PUOSC**, tot i ser termes similars, en realitat expressen conceptes diferents. **En el PGI la dotació mínima garantida** en última instància **és un criteri de distribució**, la finalitat del qual és assegurar que si un ens no ha assolit una dotació garantida després de l'aplicació dels criteris de repartiment, com a mínim sí que tindrà l'esmentada dotació mínima garantida (de 100.000 € per als ajuntaments i de 60.000 € per a les EMD). Després, que pugui accedir a aquesta dependrà de si aconsegueix una puntuació mínima de 50 punts en la valoració de les actuacions que sol·liciti. Per contra, la **subvenció mínima garantida del PUOSC** està dissenyada amb la finalitat que si un ens no aconsegueix que se li aprovi cap actuació de les que sol·licita en no superar la nota de tall en el procés de concurrència competitiva, com a mínim se li farà arribar la *subvenció mínima garantida*.

A.2) Diferències en els procediments de concessió de fons per a subvencions per a la selecció final d'accions inversores

Si bé tant el PGI com el PUOSC empen procediments de concessió de fons inherents a les subvencions, no els utilitzen.

El PGI, en la seva Línia de suport «Projectes sostenibles», opta per la concessió directa amb concurrència, perquè els ens locals puguin accedir a la seva alíquota garantida i/o alíquota mínima garantida. **Es tracta de l'únic pla o programa, entre els analitzats, que opta per aquest procediment.** Per a la seva Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió», selecciona el procediment de concessió directa.

El PUOSC, en les seves dues línies de subvencions, selecciona les actuacions inversores dels ens locals mitjançant **procediment de concurrència competitiva**. En ambdues línies, la quantitat de què disposarà cada ens vindrà determinada pels projectes que aconsegueixi guanyar. Això no obstant, **en la línia de subvencions per a inversions, en tant que preveu la subvenció mínima garantida, els ens que no hagin assolit la nota de tall en cap actuació sol·licitada en el procediment de concurrència competitiva com a mínim rebran la subvenció mínima garantida.**

B) Plans i programes amb un disseny basat en la fórmula mixta d'una alíquota garantida i d'acords mutus entre l'administració gestora dels ajuts i l'ens local receptor

El PACTE, el PAMUS i el PSA basen el seu model de distribució dels fons en una fórmula mixta que estableix una alíquota juntament amb acords mutus entre l'administració gestora dels ajuts i l'ens local. El PACTE, el PAMUS i el PSA anomenen l'alíquota *dotació*, i cap dels tres determina una alíquota mínima, per la qual cosa finalment l'alíquota serà la quantitat de la qual cada ens local podrà disposar. És a dir, si bé no estipula que la dotació estigui garantida, en realitat sí que es tracta d'una alíquota garantida. L'absència d'alíquota mínima és un punt en el qual aquests programes difereixen del PGI i del PUOSC. A partir de l'alíquota, la selecció final de les accions inversores en aquests plans es basa en acords mutus entre l'Agència Metropolitana de Barcelona i els municipis.²

Finalment, s'ha d'aclarir en relació amb els dos grups de plans i programes exposats, en els quals tots consideren una alíquota garantida, que els criteris, les variables i les seves fórmules de càlcul difereixen entre els cinc plans i programes (PGI Línia de suport 1 «Projectes sostenibles», PUOSC línia de subvencions per a inversions, PACTE, PAMUS i PSA) i l'alíquota mínima (quan escau, PGI i PUOSC, línia de subvencions per a inversions). En l'apartat 4.1.5, dins la comparativa de l'arquitectura, s'explicita el detall d'aquests criteris.

C) Plans i programes amb un disseny basat en el procediment de concessió de fons per a subvencions de concurrència competitiva

El PSG és l'únic programa que en el seu disseny estableix la concurrència competitiva com a únic mecanisme de repartiment de fons. Tal com s'ha indicat, el PUOSC també l'utilitza en les seves dues línies, però ho fa de forma combinada amb altres mecanismes.

² La Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions en el seu capítol III del procediment de concessió directa estableix en l'article 28, punt 1, que «La resolució de concessió i, si escau, els convenis a través dels quals es canalitzin aquestes subvencions establiran les condicions i compromisos aplicables de conformitat amb el que es disposa en aquesta llei. Els convenis seran l'instrument habitual per canalitzar les subvencions previstes nominativament en els pressupostos generals de l'Estat, o en els de les corporacions locals, sens perjudici del que referent a això estableixi la seva normativa reguladora». D'aquest article i del procediment d'acords comuns que utilitzen el PACTE, el PAMUS i el PSG, es podria deduir que en realitat aquests programes utilitzen el procediment de concessió directa basat en convenis. No obstant això, en cap punt de la normativa que els regula s'esmenta el recurs a la concessió directa. Per aquest motiu, i a manca d'informació concloent, aquests programes s'han catalogat en el segon grup de «plans i programes amb un disseny basat en la fórmula mixta d'una alíquota garantida i d'acords mutus entre l'administració gestora dels ajuts i l'ens local receptor».

En el PSG (i en el PUOSC, en la línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits), on únicament es decideix el repartiment de fons sobre la base del procediment de concurrència competitiva, la quantitat de què disposarà cada ens vindrà determinada pels projectes que aconseguixi guanyar. Això pot implicar que si un ens no assoleix la puntuació necessària per superar i/o igualar la nota de tall que marca l'esgotament del pressupost, no tindrà actuacions aprovades. Aquest seria el cas més extrem, ja que un ens pot quedar-se sense fons per a inversions (tal com s'ha explicat, això no passa en el PUOSC i la seva línia de subvencions per a inversions, en tant que preveu una subvenció mínima garantida).

Finalment, s'ha d'aclarir en relació amb aquest últim grup de plans i programes i amb el primer, en tant que tot dos agrupen plans i programes amb mecanismes de concurrència, que els criteris de valoració de les accions inversores varien entre els tres plans o programes (PGI Línia 1 de suport «Projectes sostenibles», PUOSC dues línies de subvencions, PSG). En l'apartat 4.1.5, dins la comparativa de l'arquitectura, s'explicita el detall d'aquests criteris.

3.1.3. Condicionalitat de cada pla o programa per accedir als fons

Aquest apartat revisa l'existència o no de condicions per poder accedir als fons, ja que des d'un punt de vista teòric un pla o programa que impliqui un repartiment de fons entre diferents entitats pot imposar condicionalitat per a l'accés als fons o pot no fer-ho.

Sota aquesta premissa, l'anàlisi de cadascun dels plans o programes mostra que **tots estableixen condicions d'accés excepte un, el PGI en la seva Línia de suport 2 «Fons incondicionat»**. Aquesta incondicionalitat és la **gran excepció en el conjunt de plans i programes revisats** i una característica exclusiva del PGI.

La resta de plans i programes i/o línies dins del PGI, si bé estableixen condicions, mostren diferències entre la tipologia d'aquestes.

L'accés als fons del **PGI** en la seva Línia de suport «Projectes sostenibles», als del **PUOSC** en les seves dues línies i als del **PSG** queda **condicionat pels criteris de valoració d'actuacions establerts en cadascun dels plans i programes** (apartat 4.1.6, dins de la comparativa de l'arquitectura). Tenint en compte que els criteris de valoració es dissenyen segons les prioritats que cada organisme donant estableixi, aquestes prioritats condicionaran l'accés als fons.

Si bé aquests tres programes són dependents dels criteris de valoració, en no utilitzar els mateixos procediments de concurrència, el nivell de condicionalitat difereix entre

tots tres. Així, en el PUOSC i en el PSG en usar tots dos el procediment de concurrència competitiva, els ens podran accedir als fons sempre que aconseguixin la nota de tall que marca l'esgotament del pressupost. En el cas concret del PUOSC, quan cap actuació sol·licitada per un ens local aconseguixi aquesta nota de tall, l'ens com a mínim tindrà accés a la subvenció mínima garantida (sempre que hagi presentat alguna sol·licitud). En el cas del PGI, com que es basa en un procediment de concessió directa amb concurrència, l'accés als fons, tal com s'estableix en la seva normativa, queda condicionat al fet que els projectes sol·licitats aconseguixin un mínim de 50 punts. Amb tot, cal matisar que el PGI permet que els ens tornin a presentar sol·licituds de projectes diferents dels inicials en cas que no hagin arribat als 50 punts, per tractar d'assegurar que finalment puguin fer un ús íntegre de la seva dotació garantida. Això no passa en el PUOSC ni en el PSG, en els quals, si el projecte no s'aprova, no hi ha segones oportunitats.

L'accés als fons en el **PACTE**, el **PAMUS** i el **PSA** queda condicionat pel tipus d'acords als quals s'arribi en la negociació entre l'AMB i els municipis.

3.1.4. Alíquota final de cada ens local en cada pla o programa

Recapitulant el que s'ha exposat en aquest apartat de procés de distribució dels fons i selecció d'actuacions, l'alíquota de cada pla o programa (part dels fons que del total del pressupost de cada pla o programa pertoca a cada ens local) queda, per tant, determinada de la manera següent:

- Alíquota del PGI = 80 % de fons de l'alíquota garantida sempre que les actuacions sol·licitades superin els 50 punts en el procés de concessió directa amb concurrència + 20 % de fons incondicionats.
- Alíquota del PUOSC:
 - Per a ens de més de 5.000 habitants = fons que cada ens aconseguixi sota procediment de concurrència competitiva amb topall de 250.000 €. En cas de no aconseguir-ne cap, tindrà accés a la seva alíquota mínima garantida (només si ha presentat alguna sol·licitud d'actuació en el procediment de concurrència competitiva).
 - Per a ens de menys de 5.000 habitants = fons que cada ens aconseguixi sota procediment de concurrència competitiva en la línia de subvencions per a municipis petits amb topall de 120.000 € + fons que cada ens aconseguixi sota procediment de concurrència competitiva en la línia de subvencions per a inversions amb topall de 250.000 €. En cas de no aconseguir-ne cap, tindrà accés a la seva alíquota mínima garantida (només si ha presentat alguna sol·licitud d'actuació en el procediment de concurrència competitiva de la línia de subvencions per a inversions).

- Alíquota del PACTE = fons que conformen l'alíquota garantida, sempre que s'arribi a un acord entre l'AMB i l'ens local per a l'assignació total de l'alíquota garantida a accions inversores concretes.
- Alíquota del PAMUS = fons que conformen l'alíquota garantida, sempre que s'arribi a un acord entre l'AMB i l'ens local per a l'assignació total de l'alíquota garantida a accions inversores concretes.
- Alíquota del PSA = fons que conformen l'alíquota garantida, sempre que s'arribi a un acord entre l'AMB i l'ens local per a l'assignació total de l'alíquota garantida a accions inversores concretes.
- Alíquota del PGI = fons que cada ens aconsegueixi sota procediment de concurrència competitiva.

3.2. Responsabilitat de les entitats implicades en el disseny, la gestió i l'execució d'actuacions

Aquest subapartat revisa les competències que assumeix cadascuna de les parts compromeses (entitat donant–ens local) en el procés de dissenyar, gestionar i executar les actuacions inversores.

La Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya participen en aquest procés donant suport a la presentació de sol·licituds i en l'elegibilitat d'actuacions (en el cas del PGI; no consta per al cas del PUOSC) fent la valoració i la selecció de projectes finals i prenent part en el procés de control i fiscalització (seguiment de l'execució pressupostària, supervisió i control de justificacions de les inversions). D'aquesta manera, **tant en el PGI com en el PUOSC el disseny, la gestió i l'execució d'actuacions són duts a terme pels ens beneficiaris**, amb la peculiaritat que el PGI sí que els dona suport en l'elegibilitat d'actuacions en el moment previ a la sol·licitud.

A més, **el PGI fa un pas més enllà que el PUOSC quant a les possibles modalitats d'execució, ja que les detalla, mentre que el PUOSC no defineix res sobre aquest tema**. Així, les modalitats d'execució entre les quals els ens locals poden triar en el PGI s'enumeren a continuació:

1. El mateix ens destinatari n'executa l'actuació, recorrent a l'externalització o per pròpia administració.
2. L'ens destinatari n'encarrega l'execució a altres ens instrumentals o dependents que pertanyin al seu sector públic, atès que la matèria forma part de l'àmbit d'actuació de l'ens instrumental, d'acord amb els seus estatuts.
3. L'ens destinatari n'encarrega l'execució a altres ens públics.

4. L'execució es fa mitjançant tècniques de col·laboració interadministrativa que impliquin l'execució conjunta de les actuacions amb un o diversos ens destinataris de la província de Barcelona, en els termes establerts per la normativa general aplicable.
5. L'execució es fa, amb caràcter excepcional, mitjançant la col·laboració amb entitats privades sense ànim de lucre.

En el pol oposat a l'actual naturalesa del PGI i el PUOSC, es troba el **Pla metropolità**. Aquest últim es basa en un **model de clau en mà**. És a dir, en la majoria dels programes que conformen el Pla metropolità és **la mateixa AMB qui assumeix els serveis integrals d'obra, essent responsable del conjunt de l'obra fins a la completa finalització**. La intensitat de la clau en mà varia d'un programa a un altre dins del mateix Pla metropolità, tal com s'explica a continuació:

PACTE i PSA (Programa d'inversions del PSA). Els serveis de l'AMB, d'acord amb els ajuntaments, duen a terme la concepció del projecte i l'adjudicació de les inversions. Així mateix, els serveis tècnics de l'AMB realitzen el projecte i la gestió de les actuacions. És a dir, es tracta d'un **model de clau en mà al 100 %**. No obstant això, deixa la porta oberta que en alguns casos siguin els municipis els que s'encarreguin de l'execució i la gestió, és a dir, sota una relació de cooperació i no d'actuació pròpia de l'AMB, cas en el qual l'AMB presta el suport tècnic i gestor necessari per materialitzar-la correctament. Aquest segon cas seria un **model parcial de clau en mà**.

PAMUS. Inicialment la concepció del projecte recau sobre els municipis. Així mateix, seran els ajuntaments els que normalment assumeixin la responsabilitat de la contractació i l'execució de les obres. Per tant, aquest cas seria un **model de clau en mà de baixa intensitat** (menor que en el PACTE o el PSA). No obstant això, l'AMB podrà col·laborar amb els ajuntaments en la resolució de les incidències que es puguin esdevenir en el decurs de l'execució, i els serveis tècnics de l'AMB podran prestar assistència en l'estudi, la projecció i la gestió de les inversions del PAMUS, a partir de les necessitats dels ajuntaments. Aquest segon cas en el qual l'AMB participa més activament seria un **model parcial de clau en mà**.

PSG. No s'ofereixen grans especificacions en la qüestió de sobre qui recau la responsabilitat del disseny, l'execució i la gestió. De les quatre línies d'actuació que es prioritzen, només es fa referència a dues en els següents termes de disseny, execució i gestió d'inversions:

- Pel que fa al Llobregat i el Besòs, les actuacions s'han de coordinar i completar amb els projectes dels municipis i altres administracions interessades,

mitjançant els corresponents convenis i la subscripció de compromisos per gestionar-los.

- Pel que fa a la integració de les infraestructures viàries, energètiques i de serveis dins del paisatge metropolità, és indispensable el consens i la negociació amb les diferents administracions i empreses de serveis que interactuen en aquest territori. Es preveu, doncs, la subscripció de convenis i acords.

Cal matisar, per finalitzar aquest apartat, que **l'AMB dedica una considerable quantitat de recursos a l'assistència tècnica que els ens necessiten per a l'execució de les seves inversions, una assistència que és reduïda en el PGI (suport en l'elegibilitat d'actuacions després de fer-ne la sol·licitud) i de la qual no consta informació en el cas del PUOSC.** De fet, el Pla metropolità dissenya un programa exclusivament per dotar l'AMB dels recursos necessaris per desenvolupar aquesta tasca d'assistència tècnica (Programa de projectes i assistència tècnica del PSA en la seva vessant d'assistència tècnica).

3.3. Autonomia dels ens locals

L'autonomia local és un concepte principalment jurídic. Si bé no en poques ocasions ha estat motiu de discrepàncies juridicolègals, queda fora de l'abast d'aquest benchmarking fer una dissertació en profunditat sobre el concepte. Per aquest motiu, a continuació s'aborda aquest concepte només des del punt de vista de la Constitució espanyola, de la Carta europea d'autonomia local i de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que són els grans marcs normatius pels quals es veu afectada.

L'autonomia local dels ens locals queda garantida per l'article 137 de la **Constitució espanyola**: «L'Estat s'organitza territorialment en municipis, en províncies i en les comunitats autònomes que es constitueixin. **Totes aquestes entitats gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels seus respectius interessos**».

La **Carta europea d'autonomia local** (ratificada per Espanya el 1988) estableix que «l'autonomia local és el dret i la capacitat efectiva de les entitats locals d'ordenar i gestionar una part important dels assumptes públics, en el marc de la Llei, sota la seva pròpia responsabilitat i en benefici dels seus habitants». Assenyala, així mateix, que «les **competències bàsiques de les entitats locals** venen fixades per la Constitució o per la Llei; aquestes **tenen, dins de l'àmbit de la Llei, llibertat plena per exercir la seva iniciativa en tota matèria que no estigui exclosa de la seva competència o atribuïda a una altra autoritat**».

Per la seva banda, el títol II, capítol VI, de l'Estatut d'autonomia de Catalunya ofereix un major detall i estableix que «el present Estatut garanteix al municipi l'autonomia per a l'exercici de les competències que té encomanades i la defensa dels interessos propis de la col·lectivitat que representa». El mateix Estatut, en el seu article 84, estipula les 14 competències pròpies dels governs locals de Catalunya,³ que segons el mateix article «han de ser exercides per aquestes entitats amb plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i de legalitat».

Les competències atribuïdes als ens locals i l'exercici d'aquestes amb total autonomia s'erigeixen, per tant, en pilars bàsics per a l'exercici de l'autonomia local. Pel seu vincle amb els plans i programes d'inversió, de les catorze competències es destaquen les cinc que s'han considerat més rellevants (sens perjudici que unes altres també puguin veure's afectades per aquests plans i programes):

1. L'**ordenació** i la **gestió** del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local
2. L'**ordenació** i la **prestació** de serveis bàsics a la comunitat
3. La **regulació** i la **gestió** dels equipaments municipals
4. La **formulació** i la **gestió** de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible
5. La **regulació** i la **prestació** dels serveis d'atenció a les persones i dels serveis socials públics d'assistència primària, i el **foment** de les polítiques d'acolliment dels immigrants

³ L'ordenació i la gestió del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local; la planificació, la programació i la gestió d'habitatge públic i la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge protegit; l'ordenació i la prestació de serveis bàsics a la comunitat; la regulació i la gestió dels equipaments municipals; la regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en els locals de concurrència pública, la coordinació mitjançant la Junta de Seguretat dels diferents cossos i forces presents en el municipi; la protecció civil i la prevenció d'incendis; la planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar; la circulació i els serveis de mobilitat i la gestió del transport de viatgers municipal; la regulació de l'establiment d'autoritacions i promocions de tota mena d'activitats econòmiques, especialment les de caràcter comercial, artesanal i turístic, i el foment de l'ocupació; la formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible; la regulació i la gestió dels equipaments esportius i d'oci i la promoció d'activitats; la regulació de l'establiment d'infraestructures de telecomunicacions i la prestació de serveis de telecomunicacions; la regulació i la prestació dels serveis d'atenció a les persones i dels serveis socials públics d'assistència primària, i el foment de les polítiques d'acolliment dels immigrants; la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es duen a terme a les platges, els rius, els llacs i la muntanya.

En aquest context, l'anàlisi de l'autonomia local se centra, doncs, en la capacitat efectiva que atorguen els plans i programes per **decidir sobre els seus projectes d'inversió i, en última instància, desenvolupar les seves competències.**

De manera prèvia, és necessari remarcar que no s'ha trobat explícitament en cap document ni normativa reguladora dels plans i programes revisats quin nivell d'autonomia permet cadascun als ens locals. Per aquest motiu, l'anàlisi desenvolupada en aquest apartat es basa en aportacions analítiques pròpies sobre la base de les implicacions que cada model de cooperació té en relació amb l'autonomia local. Per realitzar aquestes valoracions relatives al nivell d'autonomia dels ens, s'han pres en consideració quatre paràmetres. A més, s'ha considerat que els quatre aspectes influeixen de manera diversa en el nivell d'autonomia local, per la qual cosa s'han prioritzat així:

1. Condicionalitat en l'accés als fons. Prioritat alta
2. Inversions elegibles. Prioritat alta
3. Límits a actuacions que es puguin realitzar. Prioritat mitjana
4. Import total del pla o programa. Prioritat baixa

Com afecta l'autonomia local l'existència de condicions en l'accés als fons?

Tal com ja s'ha dit en l'apartat 3.1.3, l'accés als fons pot estar condicionat o no. Quan el pla o programa es dissenya amb condicionalitat, aquesta ve determinada pels criteris de valoració quan hi ha procediments de concurrència o bé pel tipus de negociació que es dugui a terme en cas que hi hagi acords comuns per a la selecció d'actuacions.

En aquest context, **es parteix de la base que un model on l'accés als fons és incondicionat permet més autonomia local que un model amb condicionalitat.** L'únic programa que preveu la incondicionalitat és el PGI per a la seva Línia 2 «Fons incondicionat d'inversió». Cal recordar que en el PGI aquest volum de fons representa el 20 % del total del pressupost del Programa.

Pel que fa als fons l'accés als quals està condicionat, **es parteix de la premissa que quan les actuacions concretes d'inversió que l'ens realitzarà es negocien entre la part donant i el mateix ens, es pot deixar més autonomia local a l'ens** (cas del PACTE, el PAMUS i el PSA). Es podria arribar a afirmar que l'autonomia local és més elevada amb aquest mecanisme que amb el de concurrència, en el qual hi ha criteris de valoració. En la mesura que en un marc de negociació els municipis compten amb flexibilitat per defensar les actuacions d'inversió que considerin més necessàries o pertinents, poden assolir més autonomia. Ara bé, com a punt negatiu i potser

limitador hi ha el balanç de les forces negociadores, en funció de l'equilibri de les quals l'autonomia local serà major o menor.

Per contra, **un model basat en procediments bé de concurrència competitiva bé de concessió directa amb concurrència pot restar autonomia**, ja que els ens locals estan més en mans dels criteris de valoració dissenyats depenent de les prioritats de cada administració gestora dels ajuts, perquè les seves actuacions siguin aprovades (és el cas del PGI en la Línia 1 de suport «Projectes sostenibles», del PUOSC en les seves dues línies i del PSG).

Com afecta l'autonomia local l'existència d'inversions elegibles?

El fet que un pla o programa fixi l'existència d'inversions elegibles i en delimiti la tipologia pot afectar la capacitat de decisió dels ens sobre les actuacions que s'han de desenvolupar i, en última instància, l'exercici de les seves competències amb autonomia.

Els tres plans o programes analitzats estableixen inversions elegibles. A partir d'aquí, el nivell d'acotament varia en cadascun d'ells. El PGI, el PACTE i el PAMUS estipulen una tipologia d'inversions de caràcter molt generalista, i per tant donen cabuda a una gran varietat de tipus d'inversions. Per contra, les inversions elegibles del PSG i el PSA tenen un caràcter molt més concret. És a dir, el nivell d'acotament és major. En una situació intermèdia es trobaria el PUOSC, que, si bé delimita bastant les seves inversions elegibles, dona cabuda a un ventall considerable de tipus d'actuacions.

Com afecta l'autonomia local l'existència de limitacions en el nombre d'actuacions que es poden presentar?

L'existència o no de límits en el nombre d'actuacions que es puguin realitzar pot condicionar l'autonomia local, atès que es pot donar el cas que un ens prefereixi dur a terme més actuacions de les que el pla o programa permet, encara que siguin de menor envergadura.

Els plans i programes que limiten el nombre d'actuacions són el PGI en la seva Línia de suport «Projectes sostenibles» i el PUOSC en la línia de subvencions per a inversions (en tots dos casos en tres actuacions).

Com afecta l'autonomia local l'import total del pla o programa?

Es parteix de la base que cap govern, ja sigui local, supramunicipal, autonòmic o estatal, pot desenvolupar les seves competències sense un finançament que hi sigui adequat. Per aquest motiu, el fet que un pla o programa estigui dotat amb un pressupost més o menys elevat en funció del nombre d'ens locals als quals està dirigit pot afectar l'autonomia local dels ens en la mesura que podran disposar de més o menys mitjans financers per a l'exercici de les competències que tenen encomanades.

El pla de l'AMB és el que té el pressupost econòmic més elevat (pressupost total: 316,15 M€), mentre que el pressupost del PUOSC és el més reduït (pressupost total: 250 M€), si bé amb poca diferència amb el PGI (pressupost total: 260 M€). Prenent en consideració el nombre d'ens potencialment destinataris, el Pla metropolità és el més potent en termes de pressupost relatiu, mentre que el menys fort és el PUOSC. El PGI se situa en un escenari intermedi.

Participació dels ens en el disseny dels plans i programes i autonomia local

Abans de finalitzar aquest apartat dedicat a l'autonomia local, es considera necessari parar esment en la participació dels ens locals en cadascun dels àmbits analitzats anteriorment. Els quatre eixos sobre els quals s'ha reflexionat estan directament relacionats amb el disseny de cada pla o programa. I, partint del supòsit que **com més participació dels ens locals en el disseny del pla o programa, més ajust d'aquest a les seves necessitats**, a la seva **capacitat de desenvolupament competencial** i, en definitiva, a la seva **autonomia local**, caldria preguntar-se en quina mesura s'ha donat aquesta participació.

Ni el PUOSC ni el Pla metropolità semblen haver desenvolupat cap procés participatiu formal per al disseny dels seus plans i programes. Per contra, la Diputació de Barcelona va desplegar entre el mes de novembre del 2019 i el mes de maig del 2020 un procés intens de reflexió i millora dels seus instruments de cooperació local, en el qual van participar activament els governs locals (enquestes i grups de discussió sobre els instruments i la millora de la cooperació local; reflexió sobre la transparència i equitat de les anteriors mesos; el pas de programes complementaris a programes més específics i planificats). Sobre la base d'aquest procés es va dissenyar el Pla de concertació Xarxa de Governos Locals 2020-2023, dins del qual s'emmarca el PGI. Amb tot, en aquest esforç considerable de donar veu als ens locals, no sembla que s'arribés al nivell de detall dels àmbits analitzats en aquest apartat d'autonomia local i que s'han prioritzat: condicionalitat en l'accés als fons, inversions elegibles i límits a actuacions que es puguin realitzar.

ivàlua ✓

Per acabar, sembla pertinent aclarir que, amb la informació a què s'ha pogut accedir, **resulta difícil indicar el nivell d'autonomia que cada pla o programa permet als ens locals**. Es podria dir que per conèixer bé els seus nivells d'autonomia seria apropiat dur a terme una avaluació de disseny i d'implementació de cadascun d'ells, o si més no una consulta als ens locals i als organismes donants sobre com perceben el nivell d'autonomia local implícit en cada pla o programa.

4. Comparativa de l'arquitectura dels plans i programes d'inversió

En aquest apartat s'analitza l'arquitectura de cadascun dels plans i programes objecte d'anàlisi, entesa com el conjunt d'elements que els regulen. En concret, per a cada pla o programa es para esment en aspectes estratègics i operatius. Els elements de clau estratègica que s'han seleccionat són: objectius, ens destinataris, línies d'actuació, pressupost total, criteris i variables de distribució del pressupost, nombre de projectes elegibles/subvencionables per a cada ens i quanties màximes. Com a elements operatius s'ha centrat l'atenció en: despeses subvencionables, requisits dels ens i de les sol·licituds, terminis de sol·licitud, execució i justificació.

4.1. Elements estratègics

4.1.1. Objectius

Des del punt de vista del contingut dels objectius s'aprecia una **diferència entre el PGI i els altres dos programes**, atès que **el primer hi integra els objectius de desenvolupament sostenible (d'ara endavant, ODS)**. Així, es consideren aspectes de sostenibilitat econòmica, social i ambiental de les inversions i de l'ús de recursos, l'eficiència energètica, la reducció de la contaminació, la millora de la salut de les persones o el fet de comptar amb espais públics inclusius. Per contra, **tant el PUOSC com el Pla metropolità no prenen en consideració els ODS i se centren en objectius més clàssics dels plans d'inversió (cosa que també el PGI considera)** i que tenen a veure amb la cohesió i la redistribució territorial, la millora en la prestació de serveis, la vertebració de municipis i espais, la reducció de dèficits d'infraestructura urbans i la compleció del sistema d'equipaments comunitaris.

Si bé el Pla metropolità, igual que el PUOSC, es marca objectius més clàssics, hi ha dues excepcions. Dels cinc programes que el conformen, n'hi ha dos que sí que fan referència explícita als ODS⁴ o la sostenibilitat. El primer és el recentment aprovat

⁴ En concret als ODS següents: ODS 3. Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats; ODS 7. Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tothom; ODS 8. Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball digne per a tothom; ODS 9. Construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació; ODS 11. Aconseguir que les ciutats i els

PSA, que s'hi ha afegit per fer front als reptes derivats de la pandèmia de la COVID-19. El segon és el PSG, que també fa referència a qüestions vinculades a la sostenibilitat ambiental, com ara la consolidació, recuperació i millora de la infraestructura verda metropolitana, l'aprofitament sostenible dels serveis ambientals o l'aplicació de solucions basades en la natura a les ciutats. No obstant això, la resta de programes del Pla metropolità, que absorbeixen en conjunt el 92 % del total de recursos econòmics del Pla, no fan referència explícita als ODS o a qüestions de sostenibilitat, per la qual cosa no sembla que els criteris de sostenibilitat s'estiguin prioritant en el seu conjunt.

Finalment, cal remarcar que **la millora de la qualitat de vida de la ciutadania es persegueix en els tres plans o programes.**

Des del punt de vista de la **clarificació d'objectius, aquesta difereix en els tres plans o programes.** Mentre que el PGI explicita els seus objectius específics, el PUOSC ho fa amb el seu objectiu general. Així, el PGI parla més de la seva finalitat i no tant d'un objectiu general, i el PUOSC es refereix a reptes concrets als quals cal fer front i que poden ser considerats com a objectius específics. D'altra banda, el Pla metropolità considerat en el seu conjunt no parla d'objectius, sinó que realitza una contextualització i un aclariment de la seva finalitat, i posteriorment aclareix els objectius específics de cadascun dels programes que constitueixen el Pla. En la taula 1 de l'annex es recullen els objectius de cadascun dels plans o programes.

4.1.2. Ens destinataris de la cooperació

Els ens destinataris de la cooperació són **similars tant en el PGI com en el PUOSC. Tots dos dirigeixen les seves línies d'actuació a ajuntaments, entitats municipals descentralitzades i consells comarcals.** L'única diferència que presenten entre ells és que el PUOSC considera de forma específica els municipis petits (menys de 5.000 habitants) amb l'objectiu de fer front a les seves necessitats diferencials i de recalçar-los, ja que, a més de tenir una línia de subvenció específica per a ells, poden accedir també a la línia més general de subvencions per a inversió. Pel que fa al **Pla metropolità, degut a les característiques de l'AMB, estableix com a entitats beneficiàries només els ajuntaments.** Un punt important i només característic del Pla metropolità és que en aquest pla la mateixa entitat donant, és a dir, **l'AMB, també és**

assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles; ODS 12. Garantir modalitats de producció i consum sostenibles; ODS 13. Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes; ODS 15. Protegir, gestionar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, aturar i revertir la degradació del sòl i aturar la pèrdua de la biodiversitat.

dins dels ens destinataris a causa de la naturalesa del seu model de cooperació i de la forta assistència tècnica a ajuntaments que assumeix. L'AMB consta com a ens destinatari només per al Programa de projectes i assistència tècnica i el PSA en la seva vessant d'assistència tècnica, atès que són programes dissenyats exclusivament per a l'AMB i en els quals no hi ha transferència de fons a ajuntaments.

Una **similitud** que cal destacar entre el PGI i el Pla metropolità, i que és diferent del que s'esdevé en el PUOSC, és que els dos primers **exclouen la ciutat de Barcelona** pel fet de disposar tots dos de mecanismes específics per a Barcelona ciutat en aquest tipus d'inversions.

Òbviament, a causa de la cobertura de cada pla o programa, l'abast territorial difereix en els tres plans o programes. El PGI abasta les entitats de la província de Barcelona, el PUOSC abraça les del conjunt de Catalunya i el Pla metropolità inclou els municipis que formen part de l'àrea metropolitana. D'aquesta manera, i sense considerar la grandària de cada entitat beneficiària, **el pla o programa amb un nombre més gran d'entitats potencials és el PUOSC, mentre que el Pla metropolità és el que té un nombre menor d'entitats potencials; el PGI se situa en una situació intermèdia.** En la taula 2 de l'annex es recullen els ens destinataris de cadascun dels plans o programes.

4.1.3. Línies d'actuació i tipologia d'inversions elegibles

Nombre de línies d'actuació

Tant el PGI com el PUOSC determinen les seves **línies d'actuació segons línies de subvenció**. El Pla metropolità opta per establir **diferents programes**, cadascun amb una finalitat diferent i **sota el paraigua dels quals es poden executar un tipus d'actuacions o unes altres.**

Dit això, **l'arquitectura de les línies d'actuació del PGI i del PUOSC és similar pel que fa al nombre de línies de suport/subvencions**, ja que tots dos s'organitzen en dues línies. El PGI té una Línia 1 de suport «Projectes sostenibles» i una segona Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió». Per la seva banda, el PUOSC té una primera línia de subvencions per a inversions, de cooperació en el finançament de les obres i serveis de competència municipal, i una segona línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits, de cooperació en el finançament de les obres i els serveis de competència municipal en nuclis urbans de població reduïda.

Per contra, el **Pla metropolità compta amb cinc programes**, quatre dels quals impliquen una transferència de fons als ajuntaments: PACTE, PAMUS, PSG i PSA. Així

mateix, disposa d'un cinquè programa i un subprograma del PSA dirigits específicament a prestar assistència tècnica als ajuntaments en les necessitats que sorgeixen de les inversions que han de realitzar. En tot dos casos es tracta de fons que l'AMB es destina a si mateixa per poder donar cobertura al volum de demandes d'assistència tècnica (ja sigui amb serveis propis o mitjançant la contractació externa) que rep d'ajuntaments per a les inversions del PACTE, el PAMUS i el PSG i del PSA en el cas del seu subprograma específic d'assistència tècnica. Cap dels programes del Pla metropolità estableix un nombre de línies de subvenció, i es poden arribar a considerar en si mateixos com una línia de subvenció del Pla metropolità.

Finalment, un **punt en comú entre els tres plans o programes és que tots preveuen la possibilitat d'ampliar les línies d'actuació (programes, en el cas del Pla metropolità) en cas que s'estimi necessari**, cosa que ja ha passat en el Pla metropolità pel fet d'haver-hi inclòs el PSA, que no figurava en el disseny inicial. També el PGI ha aprovat posteriorment el Programa sectorial per a la millora de camins municipals i el Pla de xoc d'equipaments responsables 2030.

Tipologia d'inversions elegibles

El principal **punt en comú entre el PGI, el PUOSC i el Pla metropolità és que els tres financen el manteniment, la reposició i l'obra nova d'infraestructures i béns, així com inversions destinades a serveis.**⁵ A partir d'aquí, **el tipus d'inversions que prioritzen difereix entre tots tres**, en gran manera sobre la base dels objectius que cadascun s'ha marcat.

Un aspecte «macro» que és diferent entre plans o programes és el fet que alguns financen inversions generalistes, mentre que d'altres financen inversions més concretes. El PGI en el seu disseny inicial, el PUOSC, el PACTE i el PAMUS estipulen una tipologia d'inversions de caràcter molt generalista, i per tant donen cabuda a una gran varietat de tipus d'inversions. Per contra, les inversions elegibles del PSG i el PSA tenen un caràcter molt més concret. En relació amb l'especificitat de les inversions, és necessari afegir que el PGI preveu la possibilitat de dotar-se de programes sectorials d'inversions que el complementin amb relació a àmbits concrets que s'estimi necessari reforçar (cosa que ja ha fet amb l'aprovació, el 25 de març de 2021,

⁵ En el PUOSC no està explicitat que no es financi obra nova, però tampoc no es confirma. Per tant, es tracta d'una afirmació sobre la base de l'actuació elegible: «Actuacions destinades a impulsar el reequilibri territorial i revertir la pèrdua poblacional».

del Pla de xoc d'equipaments responsables 2030 i, el 25 de juny de 2020, del Programa sectorial per a la millora de camins municipals 2020-2021).

Entrant en el detall de les tipologies d'inversions elegibles, el PGI especifica clarament que **les seves dues línies de suport poden anar destinades indistintament al manteniment i la reposició d'inversions i/o a la nova inversió en infraestructures i béns destinats a l'ús general. Per al cas de nova inversió, també a inversions o associades al funcionament operatiu dels serveis.** No obstant això, si es revisen els criteris de valoració de les actuacions que presenten els ens, s'observa clarament que dins d'aquestes inversions **es prioritzen i per tant resulten més elegibles** aquelles que tinguin un **valor estratègic i aquelles que siguin sostenibles**. Un valor estratègic sobre la base del seu alineament amb els ODS,⁶ la presència de l'actuació en un Pla d'actuació de mandat (PAM) o en un pla estratègic o document similar, i l'alineament amb els objectius específics del mateix PGI. Pel que fa a la sostenibilitat, ha de ser-ho econòmicament, ambientalment i socialment. Cal remarcar que el PGI, per a la seva Línia 2 «Fons incondicionat d'inversió», també especifica que finança despeses d'inversió generalista dels ens destinataris.

El PUOSC sí que diferencia les inversions elegibles per a cadascuna de les seves dues línies de subvencions. Tant per a la seva línia 1 d'inversions com per a la línia 2 dirigida a municipis petits estableix amb detall les actuacions elegibles. Totes dues insisteixen que siguin actuacions **destinades a serveis públics, que contribueixin a l'equilibri territorial i que impulsin l'economia i el desenvolupament territorial.** En la línia 1, en concret, també especifica aquelles actuacions que millorin la connectivitat tecnològica i les que permetin una gestió eficient de recursos. En la línia 2 afegeix aquelles actuacions destinades a equipaments municipals i a fer front a la pèrdua poblacional.

El **Pla metropolità**, per la seva banda, en els seus quatre programes amb transferència de fons diferencia per a cadascun les inversions elegibles en funció de la raó de ser de cada programa. Un punt rellevant és que **el nivell d'especificació de les inversions elegibles ve determinat pel mecanisme pel qual es determinen les inversions que finalment s'executaran**, i és major si es tracta d'un procediment de

⁶ Els cinc ODS establerts en el PAM són: ODS 3. Garantir una vida saludable i promoure el benestar per a tothom a totes les edats; ODS 8. Fomentar el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva, i el treball decent per a tots; ODS 10. Reduir les desigualtats entre països i dins d'ells; ODS 11. Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles; ODS 16. Promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar accés a la justícia per a tots i crear institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.

concurrència competitiva (el PSG és l'únic programa amb aquest mecanisme) i molt menor i més genèric quan es tracta d'acords AMB-ajuntaments, que és el cas del PACTE, el PAMUS i el PSA, és a dir, dels programes amb més pes dins del Pla metropolità.

Així doncs, el PSG, que es basa en el procediment de concurrència competitiva, sí que especifica les seves actuacions elegibles de manera concreta. Són aquestes:

1. Inversions en els espais fluvials metropolitans del Llobregat i el Besòs i les seves rieres i afluents adjacents;
2. Recuperació de zones degradades i resolució de problemes d'encaix entre les zones urbanes i el seu entorn natural;
3. Integració de les infraestructures viàries, energètiques i de serveis dins el paisatge metropolità;
4. Millores de la connectivitat entre espais urbans i naturals, i aplicació de solucions basades en la natura (SBN) a les ciutats.

Pel que fa als programes basats en acords comuns, el PSA estableix de forma genèrica que finança actuacions per reforçar les polítiques de mobilitat urbana sostenible i actuacions per promoure la transició ecològica i energètica. En el cas del PACTE i del PAMUS, la tipologia d'inversions elegibles venen determinades per la raó de ser de cada programa. Cal recordar que el primer és un programa d'actuacions de cohesió territorial, i el segon, de millora urbana i social. En aquest sentit, es podria dir que les inversions elegibles del PACTE són més d'infraestructures en equipaments, espais públics i infraestructures tant noves com de millora urbana, parcs, equipaments i carreteres, entre d'altres. Per la seva banda, les inversions del PAMUS són de caràcter més municipalista, com ara les intervencions dels ajuntaments i les accions de manteniment i finançament del funcionament ordinari dels seus serveis municipals i la millora dels barris i municipis metropolitans, entre d'altres. També permet finançar despeses corrents del pressupost dels ajuntaments relatives a les accions municipals destinades al manteniment i el finançament del funcionament ordinari dels serveis, els equipaments i les actuacions municipals.

En la taula 3 de l'annex es recullen les línies d'actuació i el detall de les tipologies d'inversions elegibles de cadascun dels plans o programes.

4.1.4. Pressupost total i distribució segons els tipus d'ens, anualitats i línies d'actuació

El pla de l'AMB és el que té un pressupost econòmic més elevat, mentre que el pressupost del PUOSC és el més reduït, si bé amb poca diferència amb el PGI (316,15 M€, 250 M€ i 260 M€, respectivament). A més, el Pla metropolità abasta un període temporal més reduït que el PGI i el PUOSC. Mentre que aquests últims són quinquennals, el pla de l'AMB és quadriennal. Així mateix, s'ha de tenir en compte

que el pla de l'AMB és el que ha de donar cobertura a un menor nombre d'ens (sense considerar-ne la grandària), 31 municipis en total. Per contra, el PUOSC dona cobertura a 947 municipis, 42 consells comarcals i 65 entitats municipals descentralitzades. En una situació intermèdia es troba el PGI, que abraça 310 municipis, 11 consells comarcals (s'hi inclouen els d'Osona i el Berguedà i se n'exclou el del Barcelonès arran de la seva desaparició) i 4 entitats municipals descentralitzades. Es pot concloure, per tant, que **prenent en consideració els ens destinataris de la cooperació el Pla metropolità és el més potent en termes de pressupost relatiu, i que el menys fort és el PUOSC. El PGI se situa en un escenari intermedi.**

Amb relació a la distribució del pressupost total, els tres plans o programes estableixen dotacions concretes per a cadascuna de les seves línies d'actuació (*línies de suport i subvenció* en el cas del PGI i PUOSC, respectivament, i *programes* en el cas del Pla metropolità). **Un aspecte diferencial del PGI en relació amb el PUOSC i el Pla metropolità és que el primer estableix una distribució segons el tipus d'ens**, és a dir, defineix quin import del total del pressupost serà destinat a municipis, quin a consells comarcals i quin a entitats municipals descentralitzades. Pel que fa a **la distribució anual dels fons, aquesta és molt similar entre el PGI i el PUOSC**, ja que tots dos presenten equilibri i proporcionalitat en la distribució temporal dels fons, i en tots dos casos és més reduïda en el primer i l'últim any de vigència del pla o programa. Per **manca d'informació del Pla metropolità**, no se'n pot fer una comparació.

Pel que fa al **pes de cadascuna de les línies de suport/subvenció (programes en el cas de l'AMB)**, en el PGI es prioritza amb força la Línia 1 de suport «Projectes sostenibles», la qual acapara el 80 % del total del pressupost. La Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió» es queda el 20 % restant.

El PUOSC prioritza la seva línia 1 de subvencions per a inversions dotant-la del 64 % del total del pressupost i deixa un no menyspreable 36 % per a la línia 2 de subvencions per a municipis petits. Dins de la línia 1, el 40 % es destina a subvenció mínima garantida, mentre que el 60 % restant es reparteix segons el procediment de concurrència competitiva.

En el cas del **Pla metropolità, el gros del pressupost total es distribueix entre el PACTE i el PAMUS**, (88,8 % del pressupost entre tots dos), prioritzant el PAMUS enfront del PACTE (PAMUS un 57,2 %; PACTE un 31,6 %). Amb un pes molt inferior se situa el PSG (7,9 % del total del pressupost del Pla), i encara és més reduït el del Programa de projectes i assistència tècnica (3,1 %). Per al PSA no es pot calcular el percentatge que

suposa sobre el pressupost total, ja que ha estat afegit posteriorment a l'aprovació del Pla amb una dotació pressupostària extra de 110 M€.

En la taula 4 de l'annex es recull informació detallada sobre els pressupostos i la seva distribució segons el tipus d'ens, les anualitats i les línies d'actuació.

4.1.5. Criteris i variables de distribució del pressupost pel que fa al càlcul de l'alíquota garantida

Aquest subapartat està especialment vinculat a l'apartat 3.1 en relació amb el que s'hi ha exposat sobre el procés de distribució dels fons, ja que se centra en com cada pla o programa calcula l'alíquota garantida. Per tant, fa referència a aquells plans i programes i a les seves línies d'actuació que la inclouen en el seu disseny. No s'hi analitzen, per tant, els plans i programes i/o les línies d'actuació que directament es basen en processos de concurrència competitiva o concessió directa.

Els criteris que fa servir cada pla o programa per al càlcul de l'alíquota garantida difereixen entre els tres plans o programes, així com les seves variables associades i fórmules de càlcul.

Abans d'abordar les variables de distribució i les seves fórmules associades cal recordar, tal com s'ha esmentat en el subapartat 3.1.1, que la mateixa existència d'una alíquota mínima garantida en el PGI i el PUOSC és en si un criteri de distribució dels fons. La diferència entre tots dos és que el PGI la determina segons una quantitat fixa (100.000 € per a municipis i 60.000 € per a consells comarcals), mentre que el PUOSC emprava una fórmula de càlcul relatiu, que s'aborda a continuació. A més, l'alíquota mínima garantida en el cas del PGI és parcial, i la resta de fons es distribueixen segons les variables i fórmules que també s'expliquen a continuació. En el cas del PUOSC, l'alíquota mínima garantida és total, i per tant constitueix l'alíquota garantida.

Per al càlcul de l'alíquota garantida, **el que resulta més rellevant és el fet que, encara que el PGI i el Pla metropolità (per al PACTE i el PSA) consideren criteris més enllà dels purament poblacionals i territorials, sempre és el criteri poblacional basat en la variable del nombre d'habitants el que obté el pes més fort en tots els plans i programes**, de manera que els criteris socioeconòmics o socials són bastant residuals (excepte en els casos del PACTE i del PSA, que sí que atorguen un pes considerable a la renda bruta familiar disponible per habitant).

En concret, **el PGI és el que presenta un major nombre de criteris de distribució i de caràcter més divers, incloent-hi des de criteris territorials i poblacionals fins a criteris socials, econòmics, i socioeconòmics**. El PUOSC es basa en un nombre menor de criteris,

que són bàsicament territorials i poblacionals. Per la seva banda, el Pla metropolità, per al PACTE i el PSA, no utilitza tants criteris com el PGI i inclou, a més dels poblacionals, un de socioeconòmic i un de tipus territorial-econòmic. El PAMUS només considera un criteri econòmic. En el cas del PSG no hi ha una distribució dels fons prèvia, ja que la selecció dels projectes es fa per concurrència competitiva. Es pot concloure que **el PGI és el que innova més els tipus de criteris des d'un punt de vista social.**

Per realitzar la distribució del pressupost total entre els diferents ens destinataris de la cooperació i calcular l'alíquota garantida, el **PGI** en la seva Línia 1 de suport «Projectes sostenibles» empra per al repartiment entre municipis dos criteris poblacionals, dos de territorials, un d'econòmic, un de social i un de socioeconòmic. El nombre i la tipologia de criteris es redueixen per al repartiment entre consells comarcals, ja que usa tres criteris territorials i un de poblacional. Finalment, i en la mateixa línia de reducció, per a les entitats municipals descentralitzades es basa en un sol criteri, que és poblacional. Es pot dir que **el PGI considera un bon ventall de tipus de criteris, si bé el que amb diferència té més pes és el criteri poblacional basat en la variable del nombre d'habitants.**

Taula 1. Criteris i variables de distribució del pressupost total del PGI

Criteri	Variable	% del pressupost total
MUNICIPIS (96,6 % del pressupost total)		
Poblacional	Població: nombre d'habitants	52 %. Topall de 5.900.000 € per evitar una concentració excessiva de recursos en pocs municipis. La limitació afecta a 4 municipis.
Poblacional	Població estacional	5 %. Topall de 5.900.000 € per evitar una concentració excessiva de recursos en pocs municipis. La limitació afecta a 4 municipis.
Socioeconòmic	Població corregida per IRPF	7 %
Territorial	Extensió del terme municipal	6 %
Territorial	Nombre d'entitats ⁷ de població	6 %
Social	Atur	7 %
Econòmic	Ingressos propis del municipi corregits per esforç fiscal	5 %
CONSELLS COMARCALS (3,2 % del pressupost total)		
Territorial	Nombre de municipis de la comarca	30 %
Poblacional	Població: nombre d'habitants	20 %
Territorial	Nombre d'entitats singulars de població	20 %
Territorial	Extensió del territori	30 %
EMD (0,7 % del pressupost total)		
Poblacional	Població: nombre d'habitants	66 %

Font: Elaboració pròpia.

Per la seva banda, el PUOSC en la seva línia de subvencions per a inversions, que és on es calcula l'alíquota garantida, no presenta tanta diversitat de criteris ni en quantitat ni en tipologia. Per al càlcul de la distribució dels fons entre municipis considera dos criteris territorials (el nombre de nuclis que té el municipi i, a més, el nombre d'habitants i el nombre d'habitatges) i un criteri poblacional, basat en la variable del nombre d'habitants. A diferència del PGI, no basa el seu repartiment en uns percentatges determinats, sinó en una fórmula matemàtica. L'aplicació d'aquesta fórmula permet que els municipis amb més nuclis augmentin la seva puntuació. Aquesta puntuació s'incrementa si, a més, aquests nuclis estan més poblats. Si, addicionalment, es tracta de municipis que s'acosten als 20.000 habitants també n'augmenta la puntuació, de la mateixa manera que si el nombre d'habitatges del municipi no és superior als 10.000. En definitiva, es tracta d'una fórmula dirigida a municipis de grandària mitjana (entorn de 20.000 habitants), amb població dispersa

⁷ Es considera *entitat* «qualsevol àrea habitable del terme, habitada o excepcionalment deshabitada, clarament diferenciada d'aquest i que és coneguda amb una denominació específica que la identifica sense possibilitat de confusió».

en diferents nuclis de població i no excessius habitatges, la qual cosa també implica una ràtio d'habitants per habitatge baixa. D'aquesta manera no es prioritzen els grans municipis en termes de població i concentració d'aquesta, es beneficien els municipis mitjans i s'assegura un mínim per als petits.

Per al cas dels **consells comarcals**, la distribució queda determinada segons el nombre de municipis, l'extensió de la comarca, la població ponderada segons la taxa d'atur comarcal i, a diferència de la resta de plans i programes, el nombre de municipis de muntanya i de consells oberts a la comarca. De nou, es tracta d'una fórmula que afavoreix els consells de grandària mitjana. Finalment, per a les **entitats municipals descentralitzades** es beneficien aquelles que tenen una població superior a 1.000 habitants, enfront de les més petites.

El Pla metropolità, per al càlcul de l'alíquota garantida, compta amb criteris de distribució diversos en cadascun dels seus programes. Tant el PACTE com el PSA basen el seu repartiment en un criteri poblacional, un de socioeconòmic i un de tipus territorial-econòmic. Igual que en el PGI i en el PUOSC, **el criteri poblacional basat en la variable del nombre d'habitants és, amb diferència, el que més pes té**. En aquest cas també el **criteri socioeconòmic basat en la variable de la renda bruta familiar disponible per habitant hi té un pes no gens menyspreable** (30 % del total del pressupost).

Taula 2. Criteris i variables de distribució del pressupost total del PACTE i del PSA en el marc del Pla metropolità d'inversions

PACTE: 31,6 % del pressupost total; PSA: 100 M€ inicialment no inclosos en el Pla d'inversions		
Criteri	Variable	% del pressupost total
Poblacional	Població: nombre d'habitants	62 %
Socioeconòmic	Renda bruta familiar disponible per habitant	30 %
Assignacions segons municipis en base a la participació en els ingressos de l'Estat (PIE)		
Tipus de municipi		% del pressupost total
Territorial i econòmic	Municipis de més de 75.000 habitants adscrits al règim de cessió de tributs de la PIE (6 municipis)	4 %
	Municipis de menys de 75.000 habitants inclosos en el règim general de la PIE (29 municipis)	4 %

Font: Elaboració pròpia.

El PAMUS només considera **un criteri de distribució econòmic**, basat en la variable de les bases liquidables de l'IBI de l'exercici 2015. Es tracta de l'únic programa que utilitza aquest tipus de criteri. A aquesta base s'hi aplica un 0,056 % per a l'obtenció de la distribució dels fons per municipi.

El detall dels criteris exposats, així com de les variables considerades en cadascun d'ells i les fórmules que s'apliquen, es poden consultar en les taules 5.1, 5.2 i 5.3 de l'annex.

4.1.6. Criteris de valoració d'actuacions sol·licitades quan hi ha concurrència

Aquest subapartat també està especialment vinculat a l'apartat 1, relatiu al model de cooperació amb els ens locals, i el que s'hi ha exposat sobre el procés de distribució dels fons i la seva condicionalitat. Els criteris de valoració només s'apliquen en els plans i programes i/o les línies d'actuació en què hi hagi procediments de concurrència competitiva o de concessió directa amb concurrència. Per tant, s'analitza el PGI en la seva Línia 1 de suport «Projectes sostenibles», el PUOSC en les seves dues línies de subvencions i el PSG del Pla metropolità. No obstant això, cal matisar que per manca d'informació disponible per als criteris de valoració del PSG, aquest s'analitza parcialment.

El punt més remarcable amb relació als criteris de valoració és que **són divergents entre el PUOSC i el PGI**. El PUOSC, per a les seves dues línies de subvencions, **els basa en la tipologia d'inversions elegibles**, mentre que el PGI opta per criteris concrets que, a més de considerar qüestions com **la qualitat i la maduresa** de les actuacions, **en prioritzen sobretot tant la sostenibilitat econòmica com l'ambiental i la social**, així com el seu **caràcter estratègic**. Efectivament el PGI mostra una forta sensibilitat pel criteri de sostenibilitat. Tant és així que en l'aprovació inicial del PGI s'establia que «en la mesura que la sol·licitud assoleixi la puntuació mínima global de 50 i la puntuació mínima de 15 en el criteri *Sostenibilitat de l'actuació*, el sentit de l'informe serà favorable i permetrà que l'actuació es financi». No obstant això, en una modificació posterior es va anul·lar aquest requisit de puntuació mínima en el criteri de sostenibilitat. En qualsevol cas, del conjunt de criteris de valoració és el que més puntuació permet obtenir, és a dir, es prioritza la sostenibilitat tant econòmica com ambiental i social.

Cal destacar, com a segon aspecte que **diferencia el PGI del PUOSC**, el fet que **el primer realitza dues revisions de les actuacions presentades**, una en primera instància i una altra en segona. Aquesta revisió en segona instància recau sobre el centre gestor que correspongui. Aquesta doble revisió no es duu a terme ni en el PUOSC ni en el PSG. Aquest aspecte no resulta fútil, ja que d'aquesta manera el PGI estableix un **primer tall**, considerant qüestions formals i estratègiques. Entre les primeres hi ha la no superació del nombre màxim de sol·licituds ni la base de concertació de l'ens, la constància d'un import sol·licitat i la seva periodificació, l'acreditació de les condicions de maduresa de les actuacions, i l'aportació d'una memòria de previsió de finançament, programació i execució i dels informes requerits. Entre les estratègiques, es consideren l'alineament amb els ODS i la presència de l'actuació en

el marc del PAM de l'ens sol·licitant o en un pla estratègic o document similar. No s'exigeix que s'aconsegueixi una puntuació mínima en la valoració del nivell estratègic de l'actuació, però sí que s'esmenta que es tindrà en compte en aquesta primera revisió.

El detall dels criteris de valoració de cada pla o programa es recull en les taules 6.1 i 6.2 de l'annex. En aquestes taules es pot observar el **paper crucial que atorga el PGI al caràcter estratègic i a la sostenibilitat de les actuacions presentades. Quant al PUOSC, s'hi pot veure la prioritització que realitza segons la tipologia d'actuacions elegibles.** En resum, els aspectes més rellevants per a cadascun dels plans i programes són els següents:

A) En el cas del **PGI per a la seva Línia 1 de suport «Projectes sostenibles»** (ja que la Línia 2 no requereix valoració):

- Prioritat màxima: *Sostenibilitat de l'actuació (fins a 30 punts)*. Es divideix en tres subcriteris que tenen el mateix pes: sostenibilitat econòmica, ambiental i social. El fet que l'actuació es correspongui amb un projecte executiu elaborat per la Diputació de Barcelona en els darrers tres anys directament permet assolir la puntuació màxima.
- Prioritat alta: *Qualitat de l'actuació (fins a 20 punts)*. Considera dos subcriteris, la qualitat tècnica i el grau d'adequació a les característiques del territori, tots dos amb la mateixa prioritització. El fet que l'actuació es correspongui amb un projecte executiu elaborat per la Diputació de Barcelona en els darrers tres anys directament permet assolir la puntuació màxima. *Grau de maduresa de l'actuació (fins a 20 punts)*. Es refereix a l'estat en què es troba l'actuació sol·licitada en relació amb el procediment de licitació pública i la seva execució.
- Prioritat mitjana: *Alineament amb els objectius específics del PGI (fins a 15 punts)*, en funció directament de si hi està alineat o no. *Nivell estratègic de l'actuació (fins a 15 punts)*, que es basa en dos subcriteris: 1. Alineament amb els 5 ODS; 2. Presència de l'actuació en el Pla d'actuació de Mandat (PAM) o en un pla estratègic o document similar. L'alineament amb els ODS és més rellevant que aquest segon subcriteri.

La puntuació màxima és de 100 punts, i perquè el projecte sigui aprovat s'ha d'assolir una puntuació mínima de 50 punts.

B) En el cas del **PUOSC per a la seva línia de subvencions per a inversions**:

- Prioritat màxima: *Actuacions destinades a serveis públics (fins a 15 punts)*.

ivàlua ✓

- Prioritat alta: *Contribució a l'equilibri territorial (fins a 10 punts); Actuacions de millora de les infraestructures destinades a la generació i l'impuls de l'activitat econòmica que formin part d'una estratègia de desenvolupament territorial (fins a 10 punts); Actuacions de prevenció de riscos naturals (fins a 10 punts); Actuacions de millora de la connectivitat tecnològica (fins a 10 punts).*
- Prioritat mitjana: *Actuacions d'inversió que permetin fer una gestió més eficient dels recursos de prestació de serveis, ja sigui reduint consums energètics o evitant pèrdues en xarxes de distribució, entre d'altres (fins a 5 punts).*

C) En el cas del PUOSC per a la seva línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits:

- Prioritat alta: *Dinamització econòmica; Lluita contra l'envelliment poblacional; Actuacions d'inversió en equipaments de titularitat municipal amb incidència en la prestació de serveis a la ciutadania que tinguin el caràcter de mínims i obligatoris, o la millora significativa d'un servei que ja s'estigui prestant o actuacions que suposin la prestació d'un nou servei públic (cadascuna fins a 10 punts).*
- Prioritat mitjana: *Nombre de nuclis de població; Inversa de la densitat poblacional; Envelliment poblacional; Pèrdua de població (cadascuna fins a 5 punts).*

El PUOSC no estableix una puntuació mínima perquè el projecte sigui aprovat, però sí una puntuació màxima que es pot assolir. En la línia de subvencions per a inversions la puntuació màxima és de 60 punts per projecte, mentre que en la línia 2 és de 50 punts. En tots dos casos, els projectes s'ordenen d'acord amb la puntuació total obtinguda en ordre decreixent, fins a esgotar el 60 % de la línia de subvencions per a inversions (el restant 40 %, tal com s'ha esmentat en el subapartat 4.1.4, està destinat a subvenció mínima garantida, que inicialment és incondicionada), i fins a esgotar el total de la línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits.

Finalment, el PSG estableix els seus propis criteris de valoració per al seu procediment de repartiment de fons, que es basa exclusivament en la concurrència competitiva. No obstant això, no hi ha informació disponible sobre barems ni sobre les puntuacions per a cadascun d'ells, ni tampoc amb relació a la puntuació màxima que es pugui assolir. Els criteris de valoració del PSG són els següents:

- Que els projectes siguin viables a mitjà i llarg termini.
- Que tinguin un àmbit plurimunicipal i un clar interès metropolità.

- Que aportin valor des d'un punt de vista multifuncional, de caràcter ambiental, social i d'ordenació territorial.
- Que completin actuacions metropolitanes estratègiques ja iniciades.
- Que els projectes tinguin un cert grau de maduresa tècnica i administrativa i prevegin un percentatge elevat de cofinançament per part dels municipis.
- Que es prioritzin les actuacions en espais fluvials metropolitans, de recuperació de zones degradades i de resolució de problemes d'encaix d'infraestructures en l'entorn, sens perjudici que un mateix projecte pugui presentar actuacions connexes.

4.1.7. Nombre de projectes que els ens poden sol·licitar i quanties màximes per ens i per actuació. Compatibilitat dels fons

Nombre de projectes que els ens poden presentar

La principal similitud entre el PGI i el PUOSC i diferència amb el Pla metropolità és que els dos primers sí que estableixen tant un **límit en el nombre de projectes** que cada ens pot sol·licitar com en **la quantia per al conjunt de projectes presentats**. A més, el **PUOSC defineix un límit en la quantia màxima per projecte**. A partir d'aquí, **no hi ha diferències de contingut en relació amb el nombre de projectes, però sí pel que fa a les quanties**, tal com s'explica a continuació. No és procedent fer comparacions amb el Pla metropolità ni pel que fa al nombre de projectes ni en relació amb les seves quanties màximes, atès que cap dels seus programes estableix un límit en el nombre de projectes.

Pel que fa al **nombre de projectes**, tant el PGI com el PUOSC estableixen un límit en el **nombre de projectes** que els ens poden presentar-hi, segons les seves dues línies de suport/subvencions. **Tots dos permeten presentar un màxim de tres sol·licituds per a les seves línies 1. En canvi, per a la línia 2 el PUOSC admet dues sol·licituds**, mentre que el PGI no estableix límits en el nombre de sol·licituds en la seva Línia 2.

Una **diferència entre el PGI i el PUOSC és que aquest últim permet prioritzar els seus projectes** en el moment de la sol·licitud, una possibilitat que no permet el PGI. Al mateix temps, el PUOSC detalla que **cada projecte podrà incorporar un màxim de quatre actuacions de les definides com a inversions elegibles**, un aspecte que tampoc no queda estipulat en el PGI, el qual sol·licita una sèrie de requisits a les actuacions presentades (apartat 4.2.2), però no estableix límits vinculats a les inversions elegibles.

Quantia de la dotació per ens

Pel que fa les quanties màximes que els ens poden rebre, el Pla de la Diputació i el de la Generalitat difereixen en aquest sentit. Així, el PGI en la seva Línia 1 de suport «Projectes sostenibles» ho limita al 80 % de la base de concertació de cada ens i al 20 % per a la seva Línia de «Fons incondicionat».⁸ Per la seva banda, el PUOSC estableix límits concrets d'import: 250.000 € per a la línia de subvencions per a inversions i 120.000 € per a la línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits. Un punt en comú és que tant el PGI com el PUOSC estableixen aquests límits per al conjunt de projectes de cada ens i per a la totalitat del període de durada de cada pla o programa.

El Pla metropolità no estableix quanties màximes per ens. L'únic dels seus programes que sí que detalla quanties màximes és el de projectes i assistència tècnica, així com el PSA en la seva vessant també d'assistència tècnica. No obstant això, aquestes quantitats màximes no estan relacionades amb les inversions, sinó amb les assistències tècniques que cada municipi sol·licita a l'AMB. Aquestes es recullen en la taula següent:

Taula 3. Condicions de finançament per a contractacions externes de projectes gestionats per l'AMB

PROGRAMA DE PROJECTES I ASSISTÈNCIA TÈCNICA I PSA en la vessant d'assistència tècnica

- Cost inferior a 100.000 €: l'AMB en finançarà la totalitat.
- Cost entre els 100.000 € i els 200.000 €: s'hauran d'assumir entre l'ajuntament sol·licitant i l'AMB. A l'AMB, li correspon un total de 100.000 €.
- Cost igual o superior als 200.000 €: s'hauran d'assumir entre l'ajuntament sol·licitant i l'AMB al 50 %.

Font: Elaboració pròpia.

⁸ Per a la Línia de suport «Fons incondicionat» s'ha pogut confirmar comparant els imports de la dotació econòmica garantida de cada ens després de l'aplicació dels criteris de distribució (aprovada pel Ple de la Diputació de Barcelona el 30 de juliol de 2020) amb les concessions de la Línia 2 del PGI (aprovades per la Presidència de la Diputació de Barcelona el 2 de febrer de 2021), la qual cosa corrobora que efectivament cada ens rep el 20 % de la dotació garantida derivada de l'aplicació dels criteris de distribució dels fons.

Quantia de la dotació/subvenció per actuació

En aquest punt sí que difereixen el PGI i el PUOSC, ja que el segon estableix límits a la quantitat que cada actuació inversora pot arribar a rebre, mentre que el PGI no ho fa. **El PGI permet finançar el 100 % de cada projecte, cosa que el PUOSC no permet. En el cas del Pla metropolità, cap dels seus programes assenyala que hi hagi límits a les quanties de les actuacions.**

En el PUOSC cada actuació no podrà aconseguir el 100 % de l'import total i com a mínim l'ens sempre haurà de cofinançar el 5 % de l'actuació. Els límits a l'import màxim de subvenció que cada projecte pot obtenir s'estipulen amb un criteri poblacional, segons la variable del nombre d'habitants, i es privilegien els municipis més petits concretament segons els paràmetres següents:

- Fins a 1.000 habitants: fins al 95 % de l'import total del projecte
- De 1.001 a 2.000 habitants: fins al 90 % de l'import total del projecte
- De 2.001 a 5.000 habitants: fins al 80 % de l'import total del projecte
- De 5.001 a 10.000 habitants: fins al 75 % de l'import total del projecte
- De 10.001 a 20.000 habitants: fins al 70 % de l'import total del projecte
- Més de 20.000 habitants: fins al 50 % de l'import total del projecte

A més, en el cas específic dels consells comarcals, en els projectes es prioritza que siguin de caràcter supramunicipal, i s'estableix per a aquest cas un límit a l'import màxim subvencionable del 95 %.

Compatibilitat dels fons

Tant el PGI com el PUOSC permeten la comptabilitat de les seves dotacions/subvencions amb altres fons aliens a la Diputació de Barcelona i a la Generalitat de Catalunya, respectivament, i en aquest sentit especifiquen que les actuacions són compatibles amb altres fons propis o subvencions d'altres entitats públiques o privades, nacionals o internacionals. També és un punt rellevant el fet que **en els dos casos les seves dues línies d'actuació són compatibles.** El PGI detalla que les actuacions de les seves línies 1 i 2 són compatibles entre si, i el PUOSC permet als municipis petits participar en la línia de subvencions per a inversions i no només en la que s'adreça específicament a aquests municipis (línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits).

La **diferència entre el PGI i el PUOSC rau en el fet que el segon permet aquesta compatibilitat sempre que el conjunt de fons no superi el 95 % del pressupost de l'actuació subvencionable,** d'aquí que l'ens sempre hagi de cofinançar un 5 % de

cadascun dels seus projectes. Per contra, l'únic requisit del PGI és que **la suma total de totes les aportacions no superi el cost de l'activitat subvencionada.**

En el cas del **Pla metropolità**, per al **PAMUS** i per al **PSA** sí que **s'especifica la compatibilitat amb altres fons aliens a l'AMB.** Es detalla que les seves actuacions seran compatibles amb altres aportacions de finançament públic i privat (programes inversors d'altres administracions, quotes d'urbanització, contribucions especials, convenis específics...) amb un límit similar al del PGI: que el finançament total no excedeixi el 100 % del cost de l'actuació. En la resta de programes del Pla metropolità no es fa cap esment d'aquesta compatibilitat.

A causa de les característiques del **Pla metropolità**, s'ha de revisar també la **complementarietat entre els fons dels diferents programes que conformen el Pla.** Així, es dona el criteri de compatibilitat i complementarietat entre alguns dels seus programes. **El PACTE i el PAMUS poden finançar actuacions similars i, per tant, poden complementar-se financerament entre elles,** de la mateixa manera que les assistències tècniques necessàries que se'n derivin en cas d'actuacions complementàries. Per contra, pel que fa al **PSG** i al **PSA**, degut al fet que financen inversions diferents del PACTE i el PAMUS i diferents entre si, **no s'estableix aquesta complementarietat entre programes.** Així doncs, no està previst que un mateix projecte del PSG o del PSA es pugui finançar amb fons del PAMUS o del PACTE, ni tampoc el PSG amb fons del PSA ni viceversa.

4.2. Elements operatius

4.2.1. Despeses subvencionables

Una **similitud entre el PGI i el PUOSC** relacionada amb les despeses subvencionables és el fet que **en tots dos casos estan especificades i es basen en els capítols del pressupost de despeses dels ens locals.** Com a **diferència**, el PGI permet destinar despeses tant al capítol 6, d'inversions reals, com al 7, de transferències de capital, mentre que el PUOSC només admet despeses imputables al capítol 6.⁹

⁹ La classificació econòmica de despeses del pressupost local distingeix les operacions no financeres (capítols de despesa de l'1 al 7) de les financeres (capítols de despesa 8 i 9). Les primeres se subdivideixen en operacions corrents (capítols de despesa de l'1 al 4) i en operacions de capital (capítols 6 i 7). Mentre que les operacions corrents comprenen despeses habituals necessàries per al funcionament dels serveis públics (despeses de personal, béns i serveis), les operacions de capital descriuen les despeses en inversions reals (creació d'infraestructures i adquisició de béns de caràcter inventariable). Així, el capítol

Les similituds del PGI amb el Pla metropolità no són senzilles d'identificar, ja que aquest últim, precisament per als programes que impliquen una transferència de fons, no detalla quines despeses són subvencionables, excepte en el cas del PAMUS. Per a aquest programa sí que s'especifiquen les despeses subvencionables, però només per a les despeses corrents que, igual que en el PGI i el PUOSC, són imputables a capítols del pressupost de despeses dels ens locals (no hi ha informació disponible sobre a quins capítols es poden imputar). Quant a les despeses d'inversió tan sols s'indica que són subvencionables, sense donar-ne més detalls. Resulta curiós el fet que en el Pla metropolità hi ha una major claredat en les despeses subvencionables dels programes que no suposen transferència de fons (Programa de projectes i assistència tècnica i PSA en la seva vessant d'assistència tècnica) que dels que sí que la preveuen.

En la taula 7 de l'annex es recull el detall de les despeses subvencionables per a cadascun dels plans i programes.

4.2.2. Requisits de les entitats beneficiàries i de les actuacions sol·licitades

En relació amb els **requisits dels ens destinataris**, hi ha disparitat entre els tres plans o programes. Ni el PGI ni el Pla metropolità estableixen requisits que hagin de complir les entitats beneficiàries, cosa que sí que delimita el PUOSC. Aquest estableix requisits habituals en els processos de concessió de subvencions, com ara els establerts en la Llei general de subvencions i d'altres de vinculats a la normativa reguladora de persones amb discapacitat i la seva integració social, o de prevenció i detecció de casos d'assetjament sexual. Sí que estableix el requisit de declarar si s'han demanat i/o s'han obtingut altres ajuts públics o privats per a la mateixa activitat i per quins imports, així com fer una declaració on consti l'aprovació de la realització de l'activitat objecte de la subvenció i un certificat que hi ha crèdit adequat i suficient per fer-se càrrec de l'activitat. Els dos últims punts també són requisits que el PGI demana, però ho fa per a les actuacions i no per als ens.

Pel que fa als **requisits de les actuacions sol·licitades** també hi ha diferències entre els plans i programes. Ni el PUOSC ni el Pla metropolità sol·liciten que les actuacions compleixin uns requisits concrets en el moment de la seva sol·licitud. Per contra, el PGI sí que realitza aquesta demanda explícitament. Insisteix en la necessitat d'acreditar el compliment de determinades condicions per poder-hi presentar una sol·licitud, per a les quals des de la mateixa Diputació de Barcelona s'insisteix en el

6 d'inversions reals es refereix a la creació de nous equipaments o infraestructures i l'adquisició de béns inventariables. El capítol 7 de transferències de capital està vinculat al pagament de crèdits per finançar operacions de capital que hagin finançat inversions reals.

seu compliment després de fer-ne la sol·licitud, amb l'objectiu d'alleugerir el procés de tramitació. Aquestes condicions tenen a veure amb el finançament, l'existència d'informes tècnics i permisos d'obres, aspectes vinculats a futurs processos de licitació d'obres, acords previs de compra o aspectes vinculats a l'ús públic de l'actuació.

En la taula 8 de l'annex es poden consultar més detalls sobre els requisits de cada pla o programa.

4.2.3. Terminis de sol·licitud, execució i justificació

En relació amb els terminis, una de les grans **diferències entre els tres plans o programes és la claredat amb què estan exposats els del PGI. En l'extrem oposat es troba el Pla metropolità**, del qual no ha estat possible conèixer els terminis de sol·licitud i justificació sobre la base de la informació disponible. En una **situació intermèdia** es troba el **PUOSC**, en què els terminis de sol·licitud són clars però els de justificació no tant.

Per tant, centrant l'atenció en els **terminis de sol·licitud**, una **gran diferència que presenta el PGI és que estableix dos possibles terminis de sol·licitud** i, a més, la Diputació de Barcelona es reserva la facultat d'obrir un tercer període de sol·licitud (fins al 30 de juny de 2022 si, arribat el moment, les circumstàncies ho aconsellen), amb la finalitat que no en quedin fora possibles ens i també per a situacions d'ens que en la primera convocatòria no estiguessin preparats per presentar les seves sol·licituds. Per contra, **el PUOSC i el Pla metropolità opten per una convocatòria única**.

En relació amb els **terminis d'execució**, tots els plans els ajusten al mateix període de durada de cada pla o programa.

Pel que fa als **terminis de justificació**, el **PGI** ofereix la possibilitat de realitzar **justificacions parcials**, cosa que no preveu el **PUOSC**. Sobre aquest aspecte, no es disposa d'informació en el cas del Pla metropolità. **El PGI i el PUOSC són similars en el sentit que tots dos, de manera excepcional, permeten ampliar els terminis d'execució i de justificació per causa justificada.**

En la taula 9 de l'annex es recull el detall dels terminis de sol·licitud, execució i justificació per a cadascun dels plans i programes. Aquesta taula permet apreciar els següents **terminis que estan clarificats per al PGI:**¹⁰

- Des de l'aprovació del PGI fins a la fi del termini de primera sol·licitud: 3 mesos (aprovació i convocatòria del PGI: 30 de juliol de 2020; termini final de primera sol·licitud: 30 d'octubre de 2020).
- Des de l'aprovació del PGI fins a la fi del termini de segona sol·licitud (encara no tancada): 1 any i 2 mesos (aprovació i convocatòria del PGI: 30 de juliol de 2020; segon període de sol·licitud: de l'1 de gener de 2021 al 30 de setembre de 2021).
- Des de la fi del termini de primera sol·licitud fins a la fi del termini màxim d'execució de la Línia 1: 4 anys i 2 mesos (termini final de primera sol·licitud: 30 d'octubre de 2020; termini màxim d'execució de la Línia 1: 31 de desembre de 2024).
- Des de la fi del termini de primera sol·licitud fins a la fi del termini màxim d'execució de la Línia 2: 1 any i 2 mesos (termini final de primera sol·licitud: 30 d'octubre de 2020; termini màxim d'execució de la Línia 2: 31 de desembre de 2021).
- Des de la fi del termini de segona sol·licitud fins a la fi del termini màxim d'execució de la Línia 1: 3 anys i 3 mesos (segon període de sol·licitud: de l'1 de gener de 2021 al 30 de setembre de 2021; termini màxim d'execució de la Línia 1: 31 de desembre de 2024).
- Des de la fi del termini màxim d'execució fins a la fi del termini màxim de justificació (no obstant això, hi ha justificacions parcials): 3 mesos per a la Línia 1 i la 2 (termini màxim d'execució de la Línia 1: 31 de desembre de 2024; termini màxim de justificació de la Línia 1: 31 de març de 2025; termini màxim d'execució de la Línia 2: 31 de desembre de 2021; termini màxim de justificació de la Línia 2: de l'1 de gener de 2022 al 31 de març de 2022).

En els casos del PUOSC i el Pla de l'AMB no resulta possible conèixer aquests terminis per manca de claredat o de disponibilitat d'informació.

¹⁰ Prenent en consideració els terminis de sol·licitud, execució i justificació del PGI, recollits en la taula 9 de l'annex, basats al seu torn en el text refós del règim regulador del Programa general d'inversions de la Diputació de Barcelona, s'ha procedit a restar els mesos que transcorren per obtenir cadascun dels períodes temporals.

5. Comparativa del sistema de rendició de comptes

Aquest apartat analitza el sistema de rendició de comptes dels tres plans o programes revisats. Es parteix de la concepció de la rendició de comptes com un procés que va més enllà de la idea tradicional del control extern i posterior, i que es configura a partir d'una anàlisi dels mecanismes de transparència, participació, avaluació i control. En anar més enllà dels habituals processos de control i fiscalització, es tracta, doncs, d'un conjunt de mecanismes que permeten explicar justificadament els objectius, els resultats i el procés d'una política pública, posar-los al servei de la ciutadania, i que haurien de ser dissenyats *ex ante*, paral·lelament a la política pública.¹¹

5.1. Sistema de seguiment, avaluació i control de cada pla o programa

Dels tres plans o programes analitzats, el PGI és l'únic que disposa d'una sèrie de mecanismes estandarditzats per a la rendició de comptes i que s'han establert al mateix temps que el mateix Programa. Ni el PUOSC ni el Pla metropolità disposen d'aquest sistema de manera institucionalitzada, més enllà dels mecanismes de transparència que fan servir. A continuació s'explica aquest sistema per a cada pla o programa.

Programa general d'inversions de la Diputació de Barcelona

Tal com s'ha dit, el PGI és l'únic pla o programa que disposa d'una sèrie de mecanismes estandarditzats per a la rendició de comptes i que han estat establerts al mateix temps que el mateix Programa. És necessari remarcar que aquest sistema es refereix al Programa i que no s'estipulen exigències de rendició de comptes als ens beneficiaris més enllà de les necessàries justificacions d'execució d'actuacions. Els mecanismes de rendició de comptes del PGI són els següents:

- Un sistema de seguiment i avaluació propi a l'efecte de retre comptes sobre la implementació i el compliment dels objectius del PGI i que, així mateix, permetrà millorar la presa de decisions i facilitar la introducció de millores en eventuais futures edicions. En aquest sistema es defineix el seu marc de referència, que són els objectius estratègics establerts pel conjunt del Pla de

¹¹ Jiménez, E. *Guia de transparència i rendició de comptes en l'Administració local*. Barcelona: Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya, 2015 (Guies Breus de Participació Ciutadana; 6).

concertació Xarxa de Governos Locals, i concretament els objectius operatius del PGI. S'estableix, també, l'òrgan responsable d'aquest sistema, que serà la Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local (CECCL).

- Un **sistema d'enviament d'enquestes** per cada actuació finalitzada, que seran útils per detectar nous espais de millora i que s'hauran de **publicar** anualment en el **Portal de Transparència**.
- Un **quadre de comandament** compost per un conjunt d'**indicadors** que han de considerar les següents dimensions: indicadors de context, de gestió, econòmics i de resultats. S'estipula, així mateix, que el quadre de comandament ha de ser integral, específic i **públic**.

De la mateixa manera que en la resta de plans i programes, el PGI disposa de mecanismes de control i fiscalització dels fons atorgats i de les inversions realitzades. Així, a més del sistema de justificació de despeses, hi ha mecanismes de control i fiscalització detallats: «La Diputació de Barcelona, a través del centre gestor responsable del seguiment i de l'execució pressupostària de l'actuació, pot sol·licitar la documentació de l'actuació que és objecte de finançament que estimi pertinent. A més, els ens beneficiaris tenen l'obligació de sotmetre's a les actuacions de comprovació, verificació i control financer de la Intervenció General de la Diputació de Barcelona o del centre gestor de l'ajut, i d'aportar-hi tota la informació que els sigui requerida amb relació a l'ajut concedit».

Pla únic d'obres i serveis de Catalunya de la Generalitat de Catalunya

D'acord amb la documentació legal revisada, el PUOSC **no especifica** en el seu disseny **cap mecanisme de rendició de comptes més enllà dels mecanismes de control i fiscalització**.

Així, el decret que el regula **se centra en aquests mecanismes** per a les inversions dutes a terme, uns mecanismes que no presenten grans diferències amb els del PGI ni en la justificació de despeses ni en la documentació i informació que els ens han d'aportar. **Tan sols s'observa com a diferència que el PUOSC sí que considera la possibilitat de visites *in situ*. Pel que fa a la documentació, el PUOSC especifica més el tipus de documentació que els ens han de fer arribar a la Generalitat.** Amb relació al control i la fiscalització el PUOSC especifica el següent: «Els serveis territorials de cooperació local de cada àmbit territorial faran un seguiment tècnic dels projectes subvencionats del seu respectiu àmbit, que inclourà controls *in situ* de totes les actuacions executades [...]. Així mateix, els ens estan obligats a sotmetre's a les actuacions de comprovació i a aportar tota la documentació que els sigui requerida pel Departament de la Presidència, la Intervenció General de la Generalitat, la

Sindicatura de Comptes o altres òrgans competents». A més, «els ens han de complir amb l'obligació legal de trametre al Departament de la Presidència la documentació economicofinancera següent: qüestionaris dels pressupostos i de les liquidacions dels pressupostos dels ens locals de Catalunya, dels ens dependents i d'altres entitats públiques; inventari públic de control del compliment de les obligacions de tramesa de la documentació economicofinancera a la Generalitat de Catalunya i a la Sindicatura de Comptes, així com l'obligació de trametre a la Sindicatura de Comptes els comptes anuals, tal com estableix la normativa específica d'aquesta institució».

Pla metropolità d'inversions de l'AMB

Segons les directrius de cadascun dels programes del Pla metropolità, aquest, de la mateixa manera que el PUOSC i a diferència del PGI, **no especifica** en el seu disseny **cap mecanisme de rendició de comptes** més enllà dels **mecanismes de control i fiscalització**.

Les directrius que regulen els diferents programes del **Pla metropolità se centren en els mecanismes de control i fiscalització del fons i de les inversions dutes a terme**. S'observa que aquests mecanismes estan **molt menys detallats que en el PGI i en el PUOSC**, de manera que són molt més genèrics tant pel que fa a la justificació de les despeses com en relació amb el seguiment i la supervisió que realitza l'AMB, cosa que pot ser deguda a la naturalesa del model de cooperació AMB-municipis. Així mateix, dins de cadascun dels programes i a causa de la seva diferent naturalesa s'aprecien diferents intensitats de control i verificació: el PAMUS és més fiscalitzador que el PACTE i el PSA, i en el cas del PSG no s'hi esmenta cap mecanisme. En concret, per a cada programa el que es detalla és el següent:

- PACTE i PSA. El control i seguiment del PACTE s'efectuarà sobre la relació d'actuacions, l'estat tècnic i administratiu de la gestió i l'execució de cadascuna d'elles, la distribució dels recursos financers entre les diferents actuacions i els diferents exercicis, el procés de certificació i l'encaix de la tresoreria.
- PAMUS. El control i seguiment del PAMUS s'efectuarà sobre la relació d'actuacions i també la distribució dels recursos financers entre les diferents actuacions per a cada exercici pressupostari, a càrrec del qual es finançaran. L'AMB pot seguir, en el decurs del PAMUS, l'estat de les obres i actuacions que es duguin a terme mitjançant els seus propis serveis, a l'efecte de verificar l'eficàcia del programa i dels criteris

reguladors i col·laborar amb els ajuntaments en la resolució de les incidències que puguin tenir lloc.

- PSG. No especifica cap mecanisme de control i fiscalització dels fons i inversions.

5.2. Transparència i participació en cada pla o programa

Aquest apartat analitza els mecanismes de transparència dels tres plans o programes. La transparència és entesa com un principi d'actuació de l'Administració pública en virtut del qual l'Administració ha de fer pública la informació necessària perquè la ciutadania pugui avaluar-ne la gestió, un principi que és reconegut en l'article 71.4 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (l'Administració de la Generalitat, d'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè la ciutadania en pugui avaluar la gestió) i és regulat tant per lleis estatals com autonòmiques (Llei estatal 10/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern; Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern). A més, en aquest apartat s'inclouen qüestions vinculades a la participació municipal com a mecanisme que enforteix la rendició de comptes.

Dels tres plans o programes, **el PGI és el que mostra uns nivells més elevats de transparència. Per contra, el Pla metropolità és el més opac. El PUOSC se situa en una posició intermèdia, tot i que en qualsevol cas també mostra uns nivells de transparència considerables.** Per analitzar la transparència de cada pla o programa, s'han triat tot un seguit de paràmetres:

- Participació dels ens en el disseny del pla o programa
- Difusió del pla o programa abans de l'obertura de la seva convocatòria
- Publicació dels criteris, variables i fórmules per a la distribució dels fons que determina l'alíquota garantida de cada ens
- Publicació de l'alíquota garantida de cada ens
- Publicació dels criteris de valoració en cas que hi hagi un procediment de concurrència
- Publicació del tipus i nombre de projectes aprovats
- Existència d'un sistema de seguiment
- Existència d'un sistema d'avaluacions

S'ha observat que **en els paràmetres analitzats que requereixen publicitat, el PGI i el PUOSC fan pública la informació.** A més, tots dos han fet esforços de **difusió** del pla o programa abans de l'obertura de la seva convocatòria realitzant, entre altres accions,

sessions informatives als ens beneficiaris. No obstant això, i tal com ja s'ha dit, el PGI presenta majors nivells de transparència. **Els aspectes que fan que el PGI sigui més transparent que el PUOSC són els relacionats amb la participació i amb el sistema de seguiment i control.**

En relació amb la **participació**, la informació disponible sobre el PUOSC no permet afirmar que els ens beneficiaris hagin participat en el disseny del Pla. Per contra, **el PGI ha donat veu als ens per al disseny del model de cooperació local**, dins del qual s'emmarca el PGI (enquestes i grups de discussió sobre els instruments i la millora de la cooperació local; reflexió sobre la transparència i l'equitat de les anteriors meses; el pas de programes complementaris a programes més específics i planificats), **i preveu mecanismes de participació en la millora del Programa** (enviament d'enquestes una vegada finalitzada l'acció, realització d'avaluacions).

En relació amb el **sistema de seguiment i avaluació**, tal com s'ha explicat en el subapartat anterior, el PGI és l'únic pla o programa que s'ha dotat d'aquest sistema, i a més ha reforçat les tasques de seguiment i ha fet un pas més enllà de l'habitual procés de control i fiscalització.

Pel que fa al **Pla metropolità**, aquest resulta especialment opac quant als **criteris de valoració i selecció final de projectes**. Els criteris de valoració d'actuacions no queden gens clars. Tant en el PACTE com en el PAMUS i el PSA, la selecció dels projectes que finalment s'executaran en cada municipi es porta a terme de comú acord amb els ajuntaments, per la qual cosa s'observa una alta **discrecionalitat** de la concessió i la **falta de vinculació a criteris específics**. Per la seva banda, la falta de criteris de valoració específics i clars també s'observa en el PSG: per bé que sí que n'hi té, aquests criteris de valoració són molt genèrics i no tenen cap mena de barems i puntuacions màximes associada a cadascun.

Quant a la **difusió** dels programes del Pla metropolità als municipis destinataris, si bé la informació no és pública, es dona per descomptada la seva existència en els programes basats en acords comuns (PACTE, PAMUS i PSA).

Atenent al nivell de participació i al sistema de seguiment i avaluació del Pla metropolità, s'observa el següent:

- En el cas del sistema de seguiment i avaluació, el Pla metropolità presenta les mateixes característiques que el PUOSC i difereix del PGI, tal com s'ha explicat en l'apartat anterior.

ivàlua ✓

- La participació municipal és elevada a causa de la mateixa naturalesa del model de cooperació. Tant en el PACTE com en el PAMUS i el PSA la identificació final de projectes es produeix de comú acord entre l'AMB i els municipis, per la qual cosa la participació se suposa com a obligatòria. En el cas del PSG s'obre un procés de participació municipal específic, però en el nou PSA la participació no sembla que s'hagi tingut en compte.

Finalment, cal dir que a més dels àmbits que s'han considerat en aquest apartat, en el decurs d'aquest benchmarking hi ha hagut dificultats per poder conèixer determinada informació del Pla metropolità, bé per manca de transparència bé per manca de claredat. En concret, la informació relativa als criteris de valoració d'actuacions, les despeses subvencionables i els terminis concrets de sol·licitud, execució i justificació.

La taula següent sintetitza el que s'ha exposat en aquest subapartat.

Taula 4. Comparativa dels mecanismes de transparència del PGI, el PUOSC i el Pla metropolità

	PGI	PUOSC	Pla metropolità				
			PACTE	PAMUS	AT	PSG	PSA
Participació	✓	No consta ¹²	✓ Comú acord amb cada ajuntament	✓ Comú acord amb cada ajuntament	No és procedent ¹³	✓ Procés de participació municipal	No consta
Difusió del pla o programa	✓	✓	✓ No consta, però s'entén que sí	✓ No consta, però s'entén que sí	No és procedent	✓ No consta, però s'entén que sí	No consta
Publicació de criteris, variables i fórmules per al càlcul de l'aliquota garantida	✓	✓	✓	✓	No consta	No consta	✓
Publicació de l'aliquota garantida a cada ens	✓	✓ ¹⁴	✓	✓	No és procedent	✓	✓ ¹⁵
Publicació de criteris de valoració (concurrència)	✓	✓	No consta: comú acord amb cada ajuntament	No consta: comú acord amb cada ajuntament	No és procedent	✓ Però genèrics i sense barems i puntuacions	No consta
Publicació del nombre i el tipus de projectes aprovats	✓ ¹⁶	✓	✓	✓	No és procedent	✓	✓ ¹⁷
Seguiment	✓	✓ Control i fiscalització	✓ Control i fiscalització	✓ Control i fiscalització	✓ Control i fiscalització	✓ Control i fiscalització	✓ Control i fiscalització
Avaluació	✓	No consta	No consta	No consta	No consta	No consta	No consta

Font: Elaboració pròpia.

¹² No consta = informació no disponible i/o no se'n fa referència en la informació disponible

¹³ No és procedent = es tracta d'un programa el disseny del qual no inclou els àmbits analitzats

¹⁴ Encara no disponible en el Portal de Dades Obertes de la Generalitat de Catalunya, però disponible pel que fa a edicions anteriors

¹⁵ Encara no són públics

¹⁶ Encara no són públics perquè no ha finalitzat el procés d'aprovació

¹⁷ Encara no són públics perquè no ha finalitzat el procés d'aprovació

6. Principals similituds i diferències en els nuclis d'interès analitzats

Com a resum dels apartats anteriors, aquest últim recull les principals semblances i diferències entre els tres plans o programes per a cadascun dels nuclis d'interès objecte d'anàlisi. De forma prèvia, es presenta una taula sintètica que recull aquests nuclis d'interès i en què la comparació sempre és del conjunt de plans i programes amb el PGI.

.

Taula 5. Resum comparatiu dels àmbits d'anàlisi del benchmarking

ÀMBITS D'ANÀLISI	PUOSC	Pla metropolitana			
		PACTE	PAMUS	PSG	PSA
Model de cooperació local per a la distribució dels fons d'inversió					
Procés de distribució i selecció d'actuacions					
Existència d'alíquota garantida	=	=	=	≠	=
Tipus d'alíquota garantida	≠	≠	≠	No és procedent	≠
Existència d'alíquota mínima garantida	=	≠	≠	≠	≠
Condicionalitat en l'accés als fons	≠	≠	≠	≠	≠
Responsabilitat de les entitats implicades en el disseny, la gestió i l'execució d'actuacions	=	≠	≠		≠
Autonomia local	Informació no disponible	Informació no disponible	Informació no disponible	Informació no disponible	Informació no disponible
Arquitectura dels plans i programes d'inversió					
Objectius	≠	≠	≠	≠	≈
Ens destinataris de la cooperació	=	≠	≠	≠	≠
Línies d'actuació i tipologia d'inversions elegibles	≠	≠	≠	≠	≈
Pressupost total i dotacions	≠	≠	≠	≠	≠
Criteris i variables de distribució del pressupost total dels plans i programes	≠	≠	≠	No és procedent	≠
Criteris de valoració d'actuacions sol·licitades	≠	No és procedent	No és procedent	≠	No és procedent
Nombre de projectes	=	≠	≠	≠	≠
Compatibilitat	=	=	=	=	=
Despeses subvencionables	≠	≠	≠	≠	≠
Requisits	≠	≠	≠	≠	≠
Terminis de sol·licitud, execució i justificació	≠	≠	≠	≠	≠
Sistema de rendició de comptes					
Sistema de seguiment, avaluació i control	≠	≠	≠	≠	≠
Transparència i participació	≠	≠	≠	≠	≠

Font: Elaboració pròpia.

Llegenda: = Igual; ≈ Parcialment igual; ≠ Diferent; No és procedent = es tracta d'un programa el disseny del qual no inclou els àmbits analitzats

Comparativa del model de cooperació local per a la distribució dels fons d'inversió

Mecanismes de distribució dels fons utilitzats per cada pla o programa

A) Plans i programes amb un disseny basat en la fórmula mixta d'una alíquota garantida i del recurs a procediments de concessió de fons per a subvencions

Tant el PGI com el PUOSC estan dissenyats amb una alíquota garantida, així com amb una alíquota mínima garantida. Tanmateix, difereixen en el seu procés de càlcul i en els límits i les magnituds de l'alíquota mínima garantida.

Procés de càlcul dins del conjunt del pla o programa: el PGI calcula una alíquota garantida per a cada ens a partir del pressupost inicial, i una vegada coneguda aquesta, la divideix entre les seves dues línies de suport a raó d'un 80 % per a la Línia 1 «Projectes sostenibles» i d'un 20 % per a la Línia 2 «Fons incondicionat d'inversió». Terminològicament, el PGI anomena la seva alíquota garantida *dotació garantida o base de concertació*. El PUOSC, exclusivament per a la seva línia de subvencions per a inversions i només per a una part d'aquesta (40 % de la línia), calcula l'alíquota garantida per a cada ens. Terminològicament, anomena la seva alíquota garantida *subvenció garantida*.

Límits i magnituds de l'alíquota mínima garantida: el PGI opta per una alíquota mínima garantida parcial (de 100.000 € per a municipis i de 60.000 € per a consells comarcals), mentre que el PUOSC està dissenyat sobre la base d'una alíquota mínima garantida total. Així, en el cas del PUOSC, l'alíquota garantida de cada ens és igual a la seva alíquota mínima garantida. A més, la magnitud de les alíquotes mínimes garantides varia entre el PGI i el PUOSC. En el cas del PGI és d'un 12 % del pressupost total del Programa, i en el cas del PUOSC és del 25,6 % del pressupost total del Pla. Terminològicament, el PGI anomena la seva alíquota mínima garantida *dotació mínima garantida*, mentre que el PUOSC l'anomena *subvenció mínima garantida*.

Resulta pertinent aclarir que les paraules *garantida* i *mínima* no impliquen que, ni en el PGI ni en PUOSC, els ens puguin disposar d'aquests fons, ja que hi ha diferents nivells de condicionalitat per al seu ús. Així mateix, els termes *dotació mínima garantida* del PGI i *subvenció mínima garantida* del PUOSC, tot i ser similars, expressen conceptes diferents. La *dotació mínima garantida* és un criteri de distribució dels fons del PGI. Per contra, la *subvenció mínima garantida* del PUOSC

està dissenyada amb la finalitat que si un ens no aconsegueix que se li aprovi cap actuació de les que sol·licita en no superar la nota de tall en el procés de concurrència competitiva, com a mínim se li farà arribar la *subvenció mínima garantida*.

B) Plans i programes amb un disseny basat en la fórmula mixta d'una alíquota garantida i d'acords mutus entre l'administració gestora dels ajuts i l'ens local receptor. El PACTE, el PAMUS i el PSA estan dissenyats sobre la base d'aquesta fórmula. Cap dels tres plans estableix una alíquota mínima, i en aquest punt difereixen del PGI i del PUOSC. A partir de l'alíquota, la selecció final de les accions inversores en aquests plans es basa en acords mutus entre l'Agència Metropolitana de Barcelona i els municipis.

C) Plans i programes amb un disseny basat en el procediment de concessió de fons per a subvencions de concurrència competitiva. El PSG és l'únic programa que en el seu disseny estableix la concurrència competitiva com a únic mecanisme de repartiment de fons. Tal com s'ha indicat, també el PUOSC (línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits i una part de la línia de subvencions per a inversions) l'utilitza, però de forma combinada amb altres mecanismes.

Per acabar, cal aclarir que en relació amb els cinc plans i programes dissenyats amb una alíquota garantida i/o amb una alíquota mínima garantida, els criteris per fer-ne el càlcul, les variables i les seves fórmules associades difereixen entre plans i programes. Així mateix, quant als tres plans o programes amb un disseny que fa servir procediments de concessió directa amb concurrència o de concurrència competitiva (ja sigui com a mecanisme combinat amb d'altres o com a mecanisme exclusiu), els criteris de valoració de les accions inversores varien també entre plans o programes.

Condicionalitat d'accés al fons de cada pla o programa

Tots els plans i programes estableixen condicions d'accés als fons excepte un, el PGI en la seva Línia de suport 2 «Fons incondicionat».

La resta de plans i programes i/o línies estableixen condicions, si bé hi ha diferències entre la tipologia d'aquestes condicions. L'accés als fons del PGI en la seva Línia de suport 1 «Projectes sostenibles», als del PUOSC en les seves dues línies i als del PSG queda condicionat pels criteris de valoració d'actuacions establerts en cadascun dels plans i programes.

En el PUOSC i en el PSG, en utilitzar tots dos el procediment de concurrència competitiva, els ens podran accedir als fons sempre que aconseguixin la nota de tall que marca l'esgotament del pressupost. No obstant això, el PUOSC, per a la línia de subvencions per a inversions, assegura a l'ens la recepció de la seva subvenció mínima garantida en cas que no hagi aconseguit cap projecte. Per la seva banda, en el PGI, com que es basa en un procediment de concessió directa amb concurrència, l'accés als fons queda condicionat al fet que els projectes sol·licitats aconseguixin un mínim de 50 punts. Finalment, l'accés als fons en el PACTE, el PAMUS i el PSA queda condicionat pel tipus d'acords als quals s'arribi en la negociació entre l'AMB i els municipis.

Alíquota final de cada ens local en cada pla o programa

- Alíquota del PGI = 80 % de fons de l'alíquota garantida sempre que les actuacions sol·licitades superin els 50 punts en el procés de concessió directa amb concurrència + 20 % de fons incondicionats.
- Alíquota del PUOSC:
 - Per a ens de més de 5.000 habitants = fons que cada ens aconsegueixi sota procediment de concurrència competitiva amb topall de 250.000 €. En cas de no aconseguir-ne cap, tindrà accés a la seva alíquota mínima garantida (només si ha presentat alguna sol·licitud d'actuació en el procediment de concurrència competitiva).
 - Per a ens de menys de 5.000 habitants = fons que cada ens aconsegueixi sota procediment de concurrència competitiva en la línia de subvencions per a municipis petits amb topall de 120.000 € + fons que cada ens aconsegueixi sota procediment de concurrència competitiva en la línia de subvencions per a inversions amb topall de 250.000 €. En cas de no aconseguir-ne cap, tindrà accés a la seva alíquota mínima garantida (només si ha presentat alguna sol·licitud d'actuació en el procediment de concurrència competitiva de la línia de subvencions per a inversions).
- Alíquota del PACTE = fons que conformen l'alíquota garantida, sempre que s'arribi a un acord entre l'AMB i l'ens local per a l'assignació total de l'alíquota garantida a accions inversores concretes.
- Alíquota del PAMUS = fons que conformen l'alíquota garantida, sempre que s'arribi a un acord entre l'AMB i l'ens local per a l'assignació total de l'alíquota garantida a accions inversores concretes.
- Alíquota del PSA = fons que conformen l'alíquota garantida, sempre que s'arribi a un acord entre l'AMB i l'ens local per a l'assignació total de l'alíquota garantida a accions inversores concretes.
- Alíquota del PGI = fons que cada ens aconsegueixi sota procediment de concurrència competitiva.

Responsabilitat de les entitats implicades en el disseny, la gestió i l'execució d'actuacions

Tant en el PGI com en el PUOSC, el disseny, la gestió i l'execució d'actuacions són duts a terme pels ens beneficiaris, amb la peculiaritat que el PGI sí que els dona suport en l'elegibilitat d'actuacions en el moment previ a la sol·licitud. A més, quant a la part d'execució, el PGI fa un pas més enllà que el PUOSC, ja que detalla les possibles modalitats d'execució, mentre que el PUOSC no defineix res sobre aquest tema.

En el pol oposat hi ha el Pla metropolità, que es basa en un model de clau en mà. És a dir, en la majoria dels programes que el conformen, és la mateixa AMB qui assumeix els serveis integrals d'obra, essent responsable del conjunt de l'obra fins a la completa finalització. La intensitat de la clau en mà varia d'un programa a un altre dins del mateix Pla metropolità. Cal matisar, també, que l'AMB dedica una considerable quantitat de recursos a l'assistència tècnica que els ens necessiten per a l'execució de les seves inversions.

Autonomia local

En tant que la informació concreta sobre els nivells d'autonomia local de cada pla o programa no està disponible, no s'ha dut a terme una anàlisi descriptiva sinó valorativa sobre la base de cinc àmbits d'interès, i s'ha obtingut el següent:

1. Sota la premissa que **l'accés als fons pot quedar condicionat o no** i que en un primer supòsit l'autonomia local és més àmplia, s'assenyala que:
 - El PGI per a la seva Línia 2 «Fons incondicionat d'inversió» no estableix condicions d'accés. Es tracta de l'únic pla o programa que ofereix una certa incondicionalitat. Aquest volum de fons representa el 20 % del total del pressupost del PGI.

A més, sota la premissa que l'existència de condicionalitat ve determinada pels criteris de valoració quan hi ha procediments de concurrència o pel tipus de negociació que es dugui a terme en el cas que hi hagi acords comuns per a la selecció d'actuacions, i estimant que el primer mecanisme pot ser més limitador per a l'autonomia local que el segon, s'assenyala que:

- En el cas del PACTE, el PAMUS i el PSA es podria arribar a afirmar que l'autonomia local és més elevada.
 - El PGI en la seva Línia 1 de suport «Projectes sostenibles», el PUOSC i el PSG poden restar autonomia pel fet de basar-se en un model amb procediments de concessió directa amb concurrència i/o de concurrència competitiva.
2. L'**estipulació o no d'inversions elegibles** pot afectar l'autonomia local, i també ho pot fer el **nivell d'acotament d'aquestes**. Tots els plans i programes analitzats estableixen inversions elegibles. Pel que fa al nivell d'acotament, el PGI, el PACTE i el PAMUS estipulen una tipologia d'inversions de caràcter molt generalista, mentre que el PSG i el PSA tenen un caràcter molt més concret. En una situació intermèdia es trobaria el PUOSC.
 3. En tant que **limitar el nombre d'actuacions** podria tenir implicacions sobre el nivell d'autonomia local, s'assenyala que aquesta limitació només es dona en el PGI en la seva Línia de suport «Projectes sostenibles» i en el PUOSC en una part de la línia de subvencions per a inversions (en els dos casos a tres actuacions).
 4. Considerant que cap govern pot desenvolupar les seves competències sense un finançament que hi sigui adequat, s'ha considerat la **dotació pressupostària de cada pla o programa**. Prenent en consideració el nombre d'ens destinataris de la cooperació i la seva grandària i el pressupost total de cada pla o programa, el Pla metropolità és el més potent en termes de pressupost, mentre que el PUOSC és el menys fort. El PGI se situa en un escenari intermedi.
 5. S'entén que com més **participació dels ens locals en el disseny del pla o programa**, més ajust d'aquest a les seves necessitats, a la seva capacitat de desenvolupament competencial i, en definitiva, a la seva autonomia local. Ni el PUOSC ni el Pla metropolità semblen haver desenvolupat cap procés participatiu formal per al disseny dels seus plans i programes. Per contra, la Diputació de Barcelona va desplegar un procés intens de reflexió i millora dels seus instruments de cooperació local, entre els quals hi ha l'actual PGI, en què van participar activament els governs locals.

Comparativa de l'arquitectura dels plans i programes d'inversió

Objectius

Contingut dels objectius: hi ha diferències entre el PGI, d'una banda, i el PUOSC i el Pla metropolità, de l'altra, ja que el PGI integra en els seus objectius els objectius de desenvolupament sostenible (ODS). El PUOSC i el Pla metropolità no els consideren i estableixen objectius més clàssics dels plans d'inversió (cosa que també fa el PGI). El PSA sí que fa alguna referència als ODS. La millora de la qualitat de vida de la ciutadania es persegueix en els tres plans o programes.

Aclariment d'objectiu general i objectius específics: la clarificació d'objectius és diversa entre els tres plans o programes. El PGI aclareix els seus objectius específics, però no el general (parla de finalitat). El Pla metropolità també aclareix els objectius específics de cadascun dels seus programes, però tampoc no parla d'objectiu general i, en qualsevol cas, els objectius específics no estan gaire detallats. El PUOSC defineix el seu objectiu general, però no els específics, i es refereix més a reptes concrets.

Ens destinataris de la cooperació

En aquest aspecte tant el PGI com el PUOSC són similars. Tots dos dirigeixen les seves línies d'actuació a ajuntaments, entitats municipals descentralitzades i consells comarcals (però el PUOSC presenta la diferència que fa referència als municipis petits). En canvi, el Pla metropolità estableix com a entitats beneficiàries només els municipis i la mateixa AMB com a entitat. Tant el PGI com el Pla metropolità exclouen la ciutat de Barcelona.

Línies d'actuació i tipologia d'inversions elegibles

Tant el PGI com el PUOSC, en dissenyar la seva distribució de dotacions en base a subvencions, determinen les seves línies d'actuació segons línies de subvenció. Per contra, el Pla metropolità, com que es basa en acords comuns entre l'AMB i els ajuntaments, opta per establir diferents programes, cadascun amb una finalitat diferent i sota el paraigua dels quals es poden executar un tipus d'actuacions o unes altres.

L'arquitectura de les línies d'actuació del PGI i del PUOSC és similar pel que fa al nombre de línies de subvencions. Per contra, el Pla metropolità compta amb cinc programes, quatre dels quals impliquen una transferència de fons als ajuntaments,

mentre que el cinquè està dirigit específicament a prestar assistència tècnica als ajuntaments per a les necessitats que sorgeixen de les inversions que han de portar a terme. Un punt en comú entre els tres plans o programes és que tots preveuen la possibilitat d'ampliar les línies d'actuació en cas que s'estimi necessari.

El principal punt en comú entre el PGI, el PUOSC i el Pla metropolità és que tots tres financen el manteniment, la reposició i l'obra nova d'infraestructures i béns, així com inversions destinades a serveis, però el tipus d'inversions que prioritzen difereix entre els tres, en gran manera sobre la base dels objectius que cadascun s'ha marcat. El PGI, el PACTE i el PAMUS estipulen una tipologia d'inversions de caràcter molt generalista, mentre que el PSG i el PSA tenen un caràcter molt més concret. En una situació intermèdia es trobaria el PUOSC. Tanmateix, cal remarcar la peculiaritat del PGI pel que fa a la prioritització de la sostenibilitat i del caràcter estratègic de les actuacions.

Pressupost total

El Pla de l'AMB és el que disposa d'un pressupost econòmic més elevat, i el PUOSC és el que té el pressupost més reduït, si bé amb poca diferència respecte al PGI (tan sols 10 milions d'euros de diferència). A més, el Pla de l'AMB i el PGI abasten un període temporal més reduït que el PUOSC. Prenent en consideració els ens destinataris, el Pla metropolità és el més potent en termes de pressupost, mentre que el menys fort és el PUOSC. El PGI se situa en un escenari intermedi.

Un aspecte diferencial del PGI en relació amb el PUOSC i el Pla metropolità és que el primer estableix una distribució segons el tipus d'ens, mentre que el segon i el tercer no ho fan. Pel que fa a la distribució anual dels fons, és molt similar entre el PGI i el PUOSC (informació no disponible pel que fa al Pla metropolità).

En relació amb el pes de cadascuna de les línies de subvenció (*programes* en el cas de l'AMB), en el PGI es prioritza amb força la seva Línia 1 de suport «Projectes sostenibles», i el PUOSC prioritza la seva línia 1 de subvencions per a inversions. En el cas del Pla metropolità, el gros del pressupost total es distribueix entre el PACTE i el PAMUS.

criteris i variables de distribució del pressupost total dels plans i programes pel que fa al càlcul de l'alíquota garantida

Els criteris que utilitza cada pla o programa per al càlcul de l'alíquota garantida difereixen entre els tres plans o programes, així com les variables associades i les fórmules de càlcul.

El PGI és el que presenta un major nombre de criteris de distribució i també més varietat quant a la seva tipologia, incloent-hi des de criteris territorials i poblacionals fins a criteris socials, econòmics, i socioeconòmics. Per contra, el PUOSC es basa en criteris poblacionals i territorials més clàssics. El Pla metropolità se situa en una posició intermèdia, ja que, a més de criteris poblacionals i territorials, en considera un de socioeconòmic (per al PACTE i el PSA). El PAMUS es basa totalment en un criteri econòmic. El que resulta més rellevant és que, encara que el PGI i el Pla metropolità (per al PACTE i el PSA) consideren criteris més enllà dels purament poblacionals i territorials, el criteri poblacional basat en la variable del nombre d'habitants sempre és el que té més pes en tots els plans i programes. El pes dels criteris socioeconòmics o socials és bastant residual (excepte en el cas del PACTE i del PSA, que sí que atorguen un pes considerable a la renda bruta familiar disponible per habitant).

Criteris de valoració d'actuacions sol·licitades quan hi ha concurrència

Són divergents entre el PUOSC i el PGI (no s'analitza el Pla metropolità, ja que la selecció es fa sobre la base d'acords mutus entre l'AMB i té un caràcter més discrecional). El PUOSC els basa en la tipologia d'inversions elegibles, mentre que el PGI opta per criteris concrets que, a més de considerar qüestions com la qualitat i la maduresa de les actuacions, prioritzen sobretot la sostenibilitat i el caràcter estratègic que presenten.

El PUOSC no mostra tanta diversitat de criteris de valoració, ni en quantitat ni en tipologia, però sí que presenta dificultats per a la comprensió de les seves fórmules matemàtiques de càlcul de dotacions als ens, cosa que és més clara en el PGI i el Pla metropolità.

Els aspectes més rellevants a l'hora de valorar les sol·licituds en el cas del PGI són els següents:

- Prioritat màxima: *Sostenibilitat de l'actuació*
- Prioritat alta: *Qualitat de l'actuació; Grau de maduresa de l'actuació*
- Prioritat mitjana: *Alineament amb els objectius específics del PGI; Nivell estratègic de l'actuació*

En el cas del PUOSC per a la seva línia de subvencions per a inversions:

- Prioritat màxima: *Actuacions destinades a serveis públics*
- Prioritat alta: *Contribució a l'equilibri territorial; Actuacions de millora de les infraestructures destinades a la generació i l'impuls de l'activitat econòmica que formin part d'una estratègia de desenvolupament territorial; Actuacions de prevenció de riscos naturals; Actuacions de millora de la connectivitat tecnològica*
- Prioritat mitjana: *Actuacions d'inversió que permetin fer una gestió més eficient dels recursos de prestació de serveis, ja sigui reduint consums energètics o evitant pèrdues en xarxes de distribució, entre d'altres*

En el cas del PUOSC per a la seva línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits:

- Prioritat alta: *Dinamització econòmica; Lluita contra l'envelliment poblacional; Actuacions d'inversió en equipaments de titularitat municipal amb incidència en la prestació de serveis a la ciutadania que tinguin el caràcter de mínims i obligatoris, o la millora significativa d'un servei que ja s'estigui prestant o actuacions que suposin la prestació d'un nou servei públic*
- Prioritat mitjana: *Nombre de nuclis de població; Inversa de la densitat poblacional; Envelliment poblacional; Pèrdua de població.*

Un altre aspecte que cal destacar que diferencia el PGI del PUOSC és que el primer realitza dues revisions de les actuacions presentades, una en primera instància (que ja pren en consideració valoracions del caràcter estratègic de les actuacions) i una altra en segona instància, cosa que el PUOSC no fa.

Nombre de projectes i quantia màxima per projecte

La principal similitud entre el PGI i el PUOSC i diferència amb el Pla metropolità és que els dos primers estableixen un límit en el nombre de projectes que cada ens pot sol·licitar. A més, el PUOSC defineix un límit pel que fa a la quantia màxima per projecte. A partir d'aquí, no hi ha diferències de contingut en relació amb el nombre de projectes, però sí en les quanties.

- **Quantia màxima de projectes:** tant el PGI com el PUOSC permeten presentar un màxim de tres sol·licituds per a les seves línies 1. El PUOSC limita a dues les sol·licituds per a la línia 2, mentre que el PGI no estableix límits per a la seva línia 2.

- **Quantia màxima per ens:** el PUOSC i el PGI difereixen en els seus criteris a l'hora d'estipular les quantitats màximes de les seves subvencions als ens. El PGI ho limita a la base de concertació de cada ens, mentre que el PUOSC estableix límits concrets d'import: 250.000 € per a la seva primera línia, per a inversions, i 120.000 € per a la segona línia, per a acció territorial a municipis petits.
- **Quantia màxima per projecte de cada ens:** el PGI i el PUOSC difereixen, ja que el segon sí que estableix límits a la quantitat que cada projecte pot arribar a rebre, mentre que el PGI no ho fa. El PGI permet finançar el 100 % de cada projecte. En el cas del PUOSC, l'ens com a mínim sempre haurà de cofinançar el 5 % de l'actuació, si no més, i això depèn del nombre d'habitants (com més habitants, més cofinançament).

Compatibilitat

Tant el PGI com el PUOSC permeten la comptabilitat de les seves subvencions amb altres fons aliens a la Diputació de Barcelona i a la Generalitat de Catalunya, respectivament. Tots dos especifiquen que les actuacions són compatibles amb altres fons propis o subvencions d'altres entitats públiques o privades, nacionals o internacionals. A més, el PGI detalla que són compatibles amb altres fons de la mateixa Diputació Barcelona i que les actuacions de les seves línies 1 i 2 són compatibles entre si. Així mateix, la línia de subvenció per a acció territorial a municipis petits del PUOSC és compatible amb la línia de subvenció per a inversió, a fi de donar suport als municipis petits.

La principal diferència entre el PGI i el PUOSC rau en el fet que el segon permet aquesta compatibilitat sempre que el conjunt de fons no superi el 95 % del pressupost de l'actuació subvencionable, mentre que el PGI la limita al 100 % de la base de concertació (la qual cosa està vinculada a les quanties màximes per projectes).

En el cas del Pla metropolità, per al PAMUS i el PSA sí que s'especifica la compatibilitat amb altres fons aliens a l'AMB. En la resta de programes, el Pla metropolità no fa cap menció a aquesta compatibilitat. A més, el Pla metropolità, per la seva arquitectura específica, permet la complementarietat entre alguns dels seus programes.

Despeses subvencionables

Una similitud entre el PGI i el PUOSC és el fet que **les despeses subvencionables en tots dos casos estan especificades i es basen en els capítols del pressupost de despeses dels ens locals**. Com a **diferència**, el PGI permet destinar despeses tant al capítol 6,

d'inversions reals, com al 7, de transferències de capital. El PUOSC només ho fa al capítol 6.

Les similituds del PGI amb el Pla metropolità no es poden detallar, ja que aquest últim, precisament per als seus programes que impliquen una transferència de fons, no detalla quines despeses són subvencionables.

Requisits dels ens i de les sol·licituds

Hi ha disparitat entre els tres plans o programes en relació amb els **requisits dels ens destinataris**. Ni el PGI ni el Pla metropolità estableixen requisits que hagin de complir les entitats beneficiàries, cosa que sí que delimita el PUOSC, el qual estableix requisits habituals en els processos de concessió de subvencions.

En relació amb els **requisits de les actuacions sol·licitades** també hi ha diferències entre els plans i programes. Ni el PUOSC ni el Pla metropolità sol·liciten que les actuacions compleixin uns requisits concrets en el moment de la seva sol·licitud, cosa que sí que fa el PGI.

Terminis de sol·licitud, execució i justificació

Una de les grans diferències amb relació als terminis entre els tres plans o programes és la claredat amb què estan exposats els del PGI. En l'extrem oposat es troba el Pla metropolità, del qual pràcticament resulta impossible conèixer els terminis concrets.

Pel que fa als **terminis de sol·licitud**, una **gran diferència que presenta el PGI és que estableix dos possibles terminis de sol·licitud** (i es reserva la possibilitat d'obrir un tercer termini). Per contra, el PUOSC i el Pla metropolità opten per una convocatòria única. En relació amb els **terminis d'execució**, tots els plans els ajusten al mateix període de durada de cada pla o programa.

Quant als **terminis de justificació**, el PGI ofereix la possibilitat de realitzar **justificacions parcials**, cosa que no preveu el PUOSC. Sobre aquest aspecte, no es disposa d'informació en el cas del Pla metropolità.

Comparativa del sistema de rendició de comptes

Sistema de seguiment, avaluació i control

Dels tres plans o programes analitzats, **el PGI és l'únic que disposa d'una sèrie de mecanismes estandarditzats per a la rendició de comptes** i que s'han establert al mateix temps que el mateix Programa. Ni el PUOSC ni el Pla metropolità disposen d'aquest sistema d'una forma institucionalitzada.

Pel que fa al control i la fiscalització, el PGI, igual que la resta de plans i programes, disposa d'aquests mecanismes. No hi ha grans diferències entre els que fa servir el PUOSC i el PGI, ni en la justificació de despeses ni en la documentació i informació que els ens han d'aportar. Tan sols s'observa com a petita diferència que el PUOSC sí que parla de la possibilitat de visites *in situ*. I amb relació a la documentació, el PUOSC especifica una mica més el tipus de documentació que els ens han de fer arribar a la Generalitat.

En el Pla metropolità, els mecanismes de control i fiscalització estan poc detallats.

Transparència i participació

Dels tres plans o programes, **és el PGI el que mostra uns nivells més elevats de transparència**. Per contra, **el Pla metropolità és el més opac**. El PUOSC se situa en una **posició intermèdia**, tot i que en qualsevol cas també mostra uns nivells de transparència considerables. Aquesta comparació s'ha fet considerant els paràmetres següents: participació dels ens en el disseny del pla o programa; difusió del pla o programa abans de l'obertura de la seva convocatòria; criteris, variables i fórmules per al càlcul de l'alíquota garantida; dotació per a cada ens; criteris de valoració en cas que hi hagi un procediment de concurrència; tipus i nombre de projectes aprovats; seguiment; avaluació.

Els paràmetres que fan que el PGI sigui més transparent que el PUOSC són els relacionats amb la participació i el sistema de seguiment i control. El Pla metropolità resulta especialment opac pel que fa als criteris de valoració i selecció final de projectes aprovats (i en el seguiment i l'avaluació com el PUOSC), però la participació municipal és elevada a causa de la mateixa naturalesa del model de cooperació. La difusió es dona per descomptada.

7. Referències bibliogràfiques

Referències normatives

Aprovació del Programa general d'inversions (exp. núm. 2020/0009863).

Aprovació de les concessions de la Línia 2 «Fons incondicionat d'inversió» del Programa general d'inversions del Pla de concertació Xarxa de Governos Locals 2020-2023.

Constitució espanyola (BOE, núm. 311, de 29 de desembre de 1978).

Decret 169/2019, de 23 de juliol, pel qual s'aproven les bases reguladores i d'execució del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya per al període 2020-2024.

Dictamen per aprovar el Pla de concertació Xarxa de Governos Locals 2020-2023 de la Diputació de Barcelona i el seu Protocol general (exp. núm. 2020/0008645).

Dotació econòmica garantida aprovada pel Ple de la Diputació de Barcelona el 30 de juliol de 2020.

Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma del Estatut d'autonomia de Catalunya.

Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

Modificació del Programa general d'inversions de la Diputació de Barcelona (exp. núm. 2020/0001571).

Ordre EHA/3565/2008, de 3 de desembre, per la qual s'aprova l'estructura dels pressupostos de les entitats locals.

Ordenança general de subvencions de la Diputació de Barcelona (BOPB de 9 de maig de 2017).

Pla metropolità d'inversions 2020-2023 per als municipis de l'AMB. Àrea Metropolitana de Barcelona, desembre del 2019.

www.amb.cat [Consulta: 15 de juny de 2021].

Pla d'actuació de mandat 2020-2023. Diputació de Barcelona.

Resolució PRE/2257/2019, de 25 de juliol, per la qual s'obre la convocatòria única per a la concessió de subvencions d'ambdues línies de finançament del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya per al període 2020-2024.

Resolució definitiva de concessió de les subvencions del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya per al període 2020-2024.

Text refós del règim regulador del Programa general d'inversions de la Diputació de Barcelona.

Referències vinculades al projecte d'anàlisi dels instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona (novembre del 2019 – maig del 2020)

Avaluació dels instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona. Anàlisi dels grups de discussió. Informe de resultats. Febrer del 2020.

https://transparencia.diba.cat/sites/transparencia.diba.cat/files/public/node/field_fixers/grups_discussio_informe_de_resultats_final.pdf [Consulta: 10 de maig del 2021].

Cap a unes meses més transparents i més equitatives. Projecte de reflexió i millora dels instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona. Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local, Àrea de Presidència, 14 de maig de 2020.

https://transparencia.diba.cat/sites/transparencia.diba.cat/files/public/node/field_fixers/2020_05_14_tancament_millores_meses.pdf [Consulta: 13 de maig de 2021].

Cap a un model renovat i millorat de la cooperació local de la Diputació de Barcelona: Pla de concertació Xarxa de Governos Locals 2020-2023. Síntesi de les propostes finals del projecte d'anàlisi i millora dels instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona. Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local, Àrea de Presidència, 14 de maig de 2020.

https://transparencia.diba.cat/sites/transparencia.diba.cat/files/public/node/field_fixers/2020_05_14_tancament_millores_meses.pdf

[txers/2020_05_14_recull_final_de_millores_pla_xgl_20-23_.pdf](#)> [Consulta: 14 de maig de 2021].

Enquesta sobre els instruments de cooperació local. Projecte d'anàlisi i millora dels instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona. Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local, Àrea de Presidència, 25 de febrer de 2020. <https://transparencia.diba.cat/sites/transparencia.diba.cat/files/public/node/field_fixers/enquesta_informe_de_resultats_20200225_1.pdf> [Consulta: 10 de maig de 2021].

Metodologia del projecte de reflexió i millora dels instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona. Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local, Àrea de Presidència, 14 de maig de 2020. <https://transparencia.diba.cat/sites/transparencia.diba.cat/files/public/node/field_fixers/2020_05_14_metodologia_calendari_equiptreballrev_ul.pdf> [Consulta: 15 de juny de 2021].

Altres referències

Lozano, J. *Evolució vers un model de carta de serveis del programa de cooperació i assistència en inversions locals de la Diputació de Barcelona.* Barcelona, març de 2016.

Jiménez, E. *Guia de transparència i rendició de comptes en l'Administració local.* Barcelona: Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya, 2015 (Guies Breus de Participació Ciutadana; 6).

Webs consultats

Programa general d'inversions 2020-2023. Diputació de Barcelona. <<https://www.diba.cat/web/plaxgl/programa-general-d-inversions>> [Consulta: 7 de maig de 2021].

Pla únic d'obres i serveis de Catalunya 2020-2024. Generalitat de Catalunya. <<https://municat.gencat.cat/ca/ajuts-i-subvencions/puosc/>> [Consulta: 7 de maig de 2021].

Pla metropolitana d'inversions 2020-2023. Àrea Metropolitana de Barcelona.

ivàlua ✓

<<https://www.amb.cat/web/amb/govern-metropolitana/economia-i-inversions/inversions-i-suports/pla-d-inversions>> [Consulta: 7 de maig de 2021].

ivàlua ✓

Annex. Taules comparatives entre plans i programes d'inversió

Taula 1. Objectius

OBJECTIUS		
Programa general d'inversions (DIBA)	Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (Generalitat de Catalunya)	Pla 1 d'inversions (AMB)
<p>General: No detalla tant el seu objectiu general, sinó més aviat la finalitat: promoure la nova inversió i el manteniment sostenibles, tot basat en una dotació garantida determinada per una fórmula de repartiment, que vetllarà per l'equilibri territorial, objectiva, equitativa, pública i transparent, coneguda pels ens locals prèviament a la sol·licitud.</p> <p>Específics:</p> <ol style="list-style-type: none"> Promoure la sostenibilitat econòmica, social i mediambiental de les infraestructures i dels béns i equipaments públics que estiguin associats al funcionament dels serveis municipals i a l'exercici de les competències locals. Promoure la modernització tecnològica i l'eficiència en la utilització dels recursos de les estructures administratives i de gestió dels governs locals. Promoure un espai públic inclusiu i que contribueixi a la qualitat de vida i a la salut de les persones, i a una mobilitat segura i sostenible. Promoure l'acció climàtica per a un ús sostenible dels recursos hídrics o 	<p>General: Impulsar accions per fer possible implementar les estratègies territorials que han de permetre als ens locals consolidar els criteris de desenvolupament que afavoreixin la generació d'oportunitats i la creació de sinergies amb els valors i els agents de cada indret.</p> <p>Reptes específics:</p> <ol style="list-style-type: none"> Impulsar i millorar la prestació de serveis públics. Afrontar la situació de bretxa digital entre territoris. Fer front als riscos naturals creixents i a minimitzar la seva repercussió en les persones. Impulsar equipaments i accions d'activació econòmica per encarar la redistribució entre territoris i afrontar els fluxos econòmics. Afrontar l'envelliment i la pèrdua poblacional. 	<p>Finalitat Aplicació de polítiques adreçades a la cohesió social i territorial, arbitrants les mesures correctores per adequar-se a la inestabilitat dels contextos socials, econòmics i financers, mitjançant el finançament d'inversions en espais naturals, espais públics, infraestructures o equipaments que vertebrin la metròpolis i, alhora, que aportin valors d'ús a cadascun dels municipis metropolitans, incorporant-hi elements de sostenibilitat i d'eficiència energètica. El Pla té en compte els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) i la situació d'emergència climàtica actual.</p> <p>Objectius segons els programes:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Programa d'actuacions de cohesió territorial (PACTE):</i> Avançar en l'estructuració, la cohesió i la dotació de l'espai metropolità, millorant alhora la qualitat ambiental i l'habitabilitat de l'entorn; millorar la connectivitat entre les parts del territori; suturar els indrets intermunicipals; arranjar els components d'espai públic dels àmbits de referència principals; recuperar i agençar els espais lliures naturals i seminaturals; millorar la qualitat dels conjunts urbans; completar el sistema d'equipaments comunitaris. <i>Programa d'actuacions de millora urbana i social (PAMUS):</i> Millorar els barris i municipis metropolitans; neutralitzar els dèficits d'infraestructura dels conjunts urbans; augmentar les dotacions públiques per equilibrar el territori metropolità i millorar la qualitat de vida de la col·lectivitat. <i>Projectes i assistència tècnica:</i> Dotar l'AMB com a entitat de finançament per a tasques tècniques per al desenvolupament dels diferents programes i de suport permanent als ajuntaments metropolitans. <i>Programa d'actuacions de millora del paisatge natural i urbà (PSG):</i> Consolidar, recuperar i millorar la infraestructura verda metropolitana, entesa en un sentit ampli, per protegir la biodiversitat i la connectivitat biològica metropolitana; dissenyar l'aprofitament sostenible dels serveis ambientals i promoure la resiliència d'aquests serveis; millorar els espais fluvials metropolitans; millorar les zones de contacte entre els medis natural i urbà; integrar

energètics, estimular el reciclatge i la reducció de la contaminació i dels residus, la prevenció d'incendis, la protecció i la promoció dels entorns naturals i la biodiversitat.

territorialment les infraestructures; millorar la connectivitat entre espais urbans i naturals; aplicar solucions basades en la natura a les ciutats.
5. Pla de sostenibilitat ambiental per als municipis de l'AMB (PSA): Donar suport a la cohesió social, l'activitat econòmica de proximitat i la sostenibilitat ambiental per pal·liar la crisi derivada de la COVID-19.

Taula 2. Ens destinataris de la cooperació

ENS DESTINATARIS DE LA COOPERACIÓ		
Programa general d'inversions (DIBA)	Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (Generalitat de Catalunya)	Pla metropolitana d'inversions (AMB)
<ul style="list-style-type: none"> • Ajuntaments (en queda exclòs l'Ajuntament de Barcelona) de la província de Barcelona: 310 municipis. • Entitats municipals descentralitzades de la província de Barcelona: 4 entitats municipals descentralitzades. • Consells comarcals de la província de Barcelona: 11 consells comarcals (incloent-hi el d'Osona i el del Berguedà. No es considera el del Barcelonès com a conseqüència de la seva desaparició). 	<p>Línia 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ajuntaments de Catalunya: 947 municipis. • Entitats municipals descentralitzades de Catalunya: 65 entitats municipals descentralitzades. • Consells comarcals de Catalunya que hagin assumit competències municipals en les obres i els serveis de competència municipal i d'abast o interès supramunicipal o comarcal, previstes en els respectius programes d'actuació comarcal. Hi ha un total de 42 consells comarcals a Catalunya. <p>Línia 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ajuntaments de Catalunya de municipis de menys de 5.000 habitants: 736 municipis. • Entitats municipals descentralitzades de Catalunya de menys de 5.000 habitants. • Consells comarcals de Catalunya de menys de 5.000 habitants: 4 consells comarcals. 	<ul style="list-style-type: none"> • PACTE: Municipis de l'AMB, excloent-ne Barcelona, i AMB-entitat (execució directa per part de l'AMB o en cooperació amb els ajuntaments): 35 municipis. Es diferencien dos grups de municipis: <ul style="list-style-type: none"> – Municipis de més de 75.000 habitants adscrits al règim de cessió de tributs de la participació en els ingressos de l'Estat (PIE): 6 municipis. – Municipis de menys de 75.000 habitants inclosos en el règim general de la PIE: 29 municipis. • PAMUS: Municipis que integren l'AMB excloent-ne Barcelona: 35 municipis. • Projectes i assistència tècnica: AMB-entitat. • PSG: Municipis de l'AMB excloent-ne Barcelona: 35 municipis. • PSA: Municipis de l'AMB, excloent-ne Barcelona, i AMB-entitat (execució directa o en cooperació amb els ajuntaments): 35 municipis. Es diferencien dos grups de municipis: <ul style="list-style-type: none"> – Municipis de més de 75.000 habitants adscrits al règim de cessió de tributs de la participació en els ingressos de l'Estat (PIE): 6 municipis. – Municipis de menys de 75.000 habitants inclosos en el règim general de la PIE: 29 municipis.

Taula 3. Línies d'actuació i tipologia d'inversions elegibles

LÍNIES D'ACTUACIÓ I TIPOLOGIA D'INVERSIONS ELEGIBLES		
Programa general d'inversions (DIBA)	Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (Generalitat de Catalunya)	Pla metropolità d'inversions (AMB)
<p>1. Línia 1 de suport «Projectes sostenibles».</p> <p>2. Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió»</p> <p>Tipologia d'inversions elegibles: En ambdues línies el finançament es pot destinar a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manteniment i reposició d'inversions, que inclou les actuacions que siguin conseqüència de la rehabilitació o la reposició d'infraestructures i béns destinats a l'ús general, incloent-hi les operacions que suposin un increment de capacitat, rendiment, eficiència o ampliació de la vida útil del bé. • Nova inversió, que inclou les actuacions en matèria de noves inversions en infraestructures i béns destinats a l'ús general que incrementin l'estoc de capital de l'ens, així com noves inversions associades al funcionament operatiu dels serveis. <p>A més, la Línia 2 finança despeses d'inversió generalista dels ens destinataris.</p>	<p>1. Línia de subvencions per a inversions: cooperació en el finançament de les obres i els serveis de competència municipal.</p> <p>Tipologia d'inversions elegibles:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actuacions destinades a impulsar el reequilibri territorial i revertir la pèrdua poblacional. • Actuacions de millora d'equipaments i infraestructures municipals que formin part d'una estratègia de desenvolupament territorial. • Actuacions de millora i gestió eficient dels recursos del municipi. • Actuacions de prevenció de riscos naturals. • Actuacions de millora de la connectivitat tecnològica. <p>2. Línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits: cooperació en el finançament de les obres i els serveis de competència municipal en nuclis urbans de població reduïda.</p> <p>Tipologia d'inversions elegibles:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actuacions destinades a impulsar el reequilibri territorial i revertir la pèrdua poblacional. 	<p>1. Programa d'actuacions de cohesió territorial (PACTE). Tipologia d'inversions elegibles: equipaments, espais públics i infraestructures: millora urbana, millora de parcs, remodelació d'equipaments, equipaments de nova construcció i millora de carreteres, entre d'altres.</p> <p>2. Programa d'actuacions de millora urbana i social (PAMUS). Tipologia d'inversions elegibles: obres i intervencions dels ajuntaments, i accions de manteniment i finançament del funcionament ordinari dels serveis, els equipaments i les actuacions municipals adreçades directament a les persones usuàries i la ciutadania, incloent-hi les d'interès o emergència social. Es destinaran a l'execució de les accions inversores de millora dels barris i municipis metropolitans i a la neutralització dels dèficits d'infraestructura dels conjunts urbans. També pot servir per complementar el PACTE i el Programa de projectes i assistència tècnica, sempre que siguin actuacions lligades al PACTE.</p> <p>3. Programa de projectes i assistència tècnica. Complementa el treball directe de l'AMB en projectes, amb tasques tècniques externes.</p> <p>4. Programa d'actuacions de millora del paisatge natural i urbà (PSG). Tipologia d'inversions elegibles: inversió en espais fluvials metropolitans, recuperació de zones degradades, integració d'infraestructures, millora de la connectivitat entre espais urbans i naturals, i aplicació de solucions basades en la natura (SBN) a les ciutats. Això no obstant, s'estableixen les següents línies d'intervenció preferent degut al fet que encara s'ha de completar el procés de recuperació: 1. Inversions en els espais fluvials metropolitans del Llobregat i el Besòs i les seves rieres i afluents adjacents; 2. Recuperació de zones degradades i resolució de problemes d'encaix entre les zones urbanes i el seu entorn natural; 3. Integració de les infraestructures viàries, energètiques i de serveis dins el paisatge metropolità; 4. Millores de la connectivitat entre espais urbans i naturals, i aplicació de solucions basades en la natura (SBN) a les ciutats.</p> <p>5. Pla de sostenibilitat ambiental per als municipis de l'AMB (PSA). Tipologia d'inversions elegibles: actuacions per reforçar les polítiques de mobilitat urbana sostenible i actuacions per promoure la transició ecològica i energètica. Es desplega mitjançant dos programes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Programa d'inversions del PSA:</i> finança les inversions.

Aquesta estructura es pot dotar de programes sectorials d'inversions que la complementin amb relació a àmbits que s'estimi necessari reforçar. Ja s'ha dotat amb el Pla de xoc d'equipaments responsables 2030 (aprovat el 25 de març de 2021) i el Programa sectorial per a la millora de camins municipals 2020-2021 (aprovat el 25 de juny de 2020).

- Actuacions de millora d'equipaments municipals destinats a serveis públics.
- Actuacions que formin part d'una estratègia de desenvolupament territorial.
- Actuacions destinades a serveis supramunicipals.

Aquesta estructura es pot ampliar mitjançant la inclusió de nous programes específics d'àmbit provincial, que s'integrin al PUOSC, finançats i gestionats per les diputacions provincials.

- *Programa de projectes i assistència tècnica del PSA*: complementa el treball directe de l'AMB en els projectes, amb tasques tècniques externes vinculades a les inversions del PSA. No s'explicita que aquesta arquitectura es pugui ampliar amb programes específics, però de fet això ja s'ha realitzat amb el PSA, que no estava previst en la programació inicial.

Taula 4. Pressupost total i distribució segons anualitats, línies d'actuació i ens

PRESSUPOST TOTAL		
Programa general d'inversions 2020-2023 (DIBA)	Pla únic d'obres i serveis de Catalunya 2020-2024 (Generalitat de Catalunya)	Pla metropolità d'inversions 2020-2023 (AMB)
<p>Pressupost total: 260 M€ <i>Distribució segons anualitats:</i> 65 M€ el 2021, 78 M€ el 2022, 78 M€ el 2023 i 39 M€ el 2024.</p> <p><i>Distribució segons línia de suport:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 208 M€ per a la Línia 1 de suport «Projectes sostenibles» (80 % del total del pressupost del Programa), dels quals 31 M€ són dotació mínima i garantida (15 % del total de la línia). • 52 M€ per a la Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió» (20 % del total del pressupost del Programa). <p><i>Distribució segons ens:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 251,2 M€ per als ajuntaments (96,6 % del total del pressupost). • 8,1 M€ per als consells comarcals (3,2 % del pressupost). • 0,7 M€ per a les entitats municipals descentralitzades (0,27 % del total del pressupost). 	<p>Pressupost total: 250 M€ <i>Distribució segons anualitats:</i> 30 M€ el 2020, 50 M€ el 2021, 50 M€ el 2022, 50 M€ el 2023, 50 M€ el 2024, 20 M€ el 2025.</p> <p><i>Distribució segons línia de subvenció:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 160 M€ per a la línia de subvencions per a inversions (64 % del total del pressupost del Pla), dels quals 64 M€ (40 % del total de la línia) com a subvenció mínima garantida i 96 M€ (60 % del total de la línia) amb criteris de concurrència competitiva. • 90 M€ per a la línia de subvencions per a acció territorial a municipis petits (36 % del total del pressupost del Pla). <p><i>Distribució segons ens:</i> No consta.</p>	<p>Pressupost total: 316,15 M€ <i>No disponible al web la distribució segons anualitats.</i></p> <p><i>Distribució segons línia de subvenció:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 100 M€ per al PACTE (31,6 % del total del pressupost del Pla). • 181,15 M€ per al PAMUS (57,2 % del total del pressupost del Pla). • 10 M€ per al Programa de projectes i assistència tècnica (3,1 % del total del pressupost del Pla). • 25 M€ per al PSG (7,9 % del total del pressupost del Pla). • 110 M€ per al PSA (afegit posteriorment a l'aprovació del pressupost total del Pla). <p><i>Distribució segons ens:</i> No consta.</p>

Críteris i variables de càlcul de l'alíquota garantida dels plans i programes

Taula 5.1. Críteris i variables de càlcul de l'alíquota garantida del PGI

MUNICIPIS: 251.171.800 M€ (96,6 % del pressupost total)				
871.800 € (0,34 %) s'assignen als municipis de la comarca del Barcelonès (compensació per l'extinció del seu Consell Comarcal).				
Tots els municipis, amb independència de les seves característiques, reben una assignació mínima i garantida de 100.000 € .				
Críteri	Variable	% del pressupost total	Càlcul	Font d'informació
Poblacional	Població: nombre d'habitants	52 %. Topall màxim de 5.900.000 € per evitar una concentració excessiva de recursos en pocs municipis. La limitació afecta 4 municipis.	Aplicació directament proporcional al nombre d'habitants del municipi. Els municipis dels quals depèn una EMD tenen minorada la seva població per detreure'ls els habitants de l'entitat autònoma, ja que aquesta rep una assignació a banda.	Padró continu de població, Idescat, gener del 2019.
Poblacional	Població estacional	5 %. Topall màxim de 100.000 € per evitar la concentració excessiva de recursos en determinats municipis. La limitació afecta 92 municipis.	Aplicació directament proporcional al nombre de persones amb algun tipus de relació o vinculació amb el municipi perquè hi treballen, hi resideixen temporalment, hi estudien o hi passen algun període de temps. Població no resident present en el municipi en equivalència a temps complet anual.	<ul style="list-style-type: none"> • Idescat 2018 quant a la població estacional. • Padró municipal 2018 pel que fa al nombre de places turístiques.
Socioeconòmic	Població corregida per IRPF	7 %	Amb les dades de base imposable general per declarant dels municipis de la província. Es multiplica la població (padronal, inclou EMD) per l'índex invers sobre la mitjana provincial.	Idescat 2017.
Territorial	Extensió del terme municipal	6 %	Aplicació directament proporcional a l'extensió del terme municipal (dades de superfície total dins els límits administratius).	Hermes, Diputació de Barcelona, a partir de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya i Idescat 2019.

Territorial	Nombre d'entitats ¹⁸ de població	6 %	Aplicació directament proporcional al nombre d'entitats de població.	INE 2019.
Social	Atur	7 %	Aplicació directament proporcional al nombre de persones en situació de desocupació (mitjana del període comprès entre els mesos d'agost del 2019 i gener del 2020).	Hermes, Diputació de Barcelona, a partir del Departament d'Empresa i Treball.
Econòmic	Ingressos propis del municipi corregits per esforç fiscal	5 %	Aplicació inversament proporcional als ingressos propis del municipi (dades de liquidació pressupostària dels ens locals. Als municipis que no han proporcionat dades, se'ls imputa el resultat més baix del seu tram de població. Les dades inverses resultants es corregeixen per un índex sintètic d'esforç fiscal municipal basat en els cinc principals tributs locals.	<ul style="list-style-type: none"> • Ministeri d'Hisenda i Funció Pública (Secretaria General de Finançament Autonòmic i Local), dades de liquidació pressupostària 2017. S'usen les dades dels capítols 1, 2 i 3 del pressupost liquidat d'ingressos entre població. • Ministeri d'Hisenda i Funció Pública (Secretaria General de Finançament Autonòmic i Local), dades d'informació impositiva municipal 2019 per a l'índex sintètic d'esforç fiscal municipal.

CONSELLS COMARCALS: 8.128.200 M€ (3,2 % del pressupost total)

9.000.000 € es van assignar als municipis de la comarca del Barcelonès (compensació per l'extinció del seu Consell Comarcal) durant el mandat anterior.

Criteri	Variable	% del pressupost total	Càlcul	Font d'informació
Territorial	Nombre de municipis de la comarca	30 %	Aplicació directament proporcional al nombre de municipis de la comarca.	No consta.
Poblacional	Població: nombre d'habitants	20 %	Aplicació directament proporcional al nombre d'habitants de la comarca.	Padró de població, INE, 1 de gener de 2019.

¹⁸ Es considera *entitat* «qualsevol àrea habitable del terme, habitada o excepcionalment deshabitada, clarament diferenciada d'aquest i que és coneguda amb una denominació específica que la identifica sense possibilitat de confusió».

Territorial	Nombre d'entitats singulars de població	20 %	Aplicació directament proporcional al nombre d'entitats singulars de la comarca.	INE 2019.
Territorial	Extensió del territori	30 %	Aplicació directament proporcional a l'extensió dels municipis de la comarca (dades de superfície total dins els límits administratius municipals).	Hermes, Diputació de Barcelona, a partir de l'Idescat i l'ICGC 2019.

ENTITATS MUNICIPALS DESCENTRALITZADES: 70.000 € (0,7 % del pressupost total)

Es detecta dificultat d'accés a informació pública, fiable i completa sobre aquests ens locals.

Totes les EMD, amb independència de les seves característiques, reben una **assignació mínima i garantida de 60.000 €**.

Criteri	Variable	% del pressupost total	Càlcul	Font d'informació
Poblacional	Població: nombre d'habitants	66 %	<p>Aplicació directament proporcional al nombre d'habitants.</p> <p>Cal recordar que aquesta població és la que es detreu als municipis dels quals depenen les EMD en el moment de repartir recursos als ajuntaments per aquest concepte.</p>	Padró continu de població, INE 2019.

Taula 5.2. Criteris i variables de càlcul de l'aliquota garantida del PUOSC

MUNICIPIS

$$GMi = \frac{[110.000(1 + N1i/15 + N2i/10 + N3i/5)] + [24(Pi + P1i/4)] + 16Hi + 310Km^2i}{\sum_{i=1} 947([110.000(1 + N1i/15 + N2i/10 + N3i/5)] + [24(Pi + P1i/4)] + 16Hi + 310Km^2i)} \times DTotal$$

GMi = subvenció garantida per al municipi

N1 = nombre de nuclis de menys de 100 habitants

N2 = nombre de nuclis d'entre 100 i 1.000 habitants

N3 = nombre de nuclis de més de 1.000 habitants

P = població total del municipi, amb un màxim de 20.000 habitants

P1 = població dels nuclis del municipi

H = nombre d'habitatges, amb un màxim de 10.000

DTotal = import total garantit als municipis

A més, el primer terme de la suma té un màxim de 180.000 €; el segon terme de la suma té un màxim de 400.000 €; el tercer terme de la suma té un màxim de 160.000 €; el màxim total dels tres primers termes de la fórmula no pot ser superior a 500.000 €; el quart terme té un màxim de 50.000 €.

CONSELLS COMARCALS

$$GCCi = \frac{(ZPMi + 4.000Bi + 900 Ci + ZPAi + 5.000 Gi)}{\sum_{i=1} 41 (ZPMi + 4.000Bi + 900 Ci + ZPAi + 5.000 Gi)} \times DTotal$$

GCCi = subvenció garantida per al Consell Comarcal

B = nombre de municipis de la comarca

C = extensió de la comarca

Pa = població ponderada segons la taxa d'atur comarcal. Màxim d'habitants per municipi = 20.000 h.

G = nombre de municipis de muntanya i de consells oberts a la comarca

ENTITATS MUNICIPALS DESCENTRALITZADES

$$GEMDi = 29.629,62 * K$$

GEMDi = subvenció garantida per a l'entitat municipal descentralitzada

K = 1,20 en les entitats de població amb més de 1.000 habitants; 0,70 en les entitats de població entre 100 i 1.000 habitants; 0,50 en les entitats de població amb menys de 100 habitants

ivàlua ✓

Taula 5.3. Criteris i variables de l'aliquota garantida dels diferents programes del Pla metropolità

PACTE: 31,6 % del pressupost total PSA: 100 M€ inicialment no inclosos en el Pla metropolità d'inversions				
9.000.000 € es van assignar als municipis de la comarca del Barcelonès (compensació per l'extinció del seu Consell Comarcal) durant el mandat anterior.				
Criteri	Variable	% del pressupost total	Càlcul	Font d'informació
Territorial	Població: nombre d'habitants	62 %	Assignació directament proporcional al nombre d'habitants.	INE, 1 de gener de 2018.
Socioeconòmic	Renda bruta familiar disponible per habitant	30 %	Índex invers elaborat sobre la base de la renda bruta familiar disponible per habitant, ponderat en funció de la població.	<ul style="list-style-type: none"> • Diputació de Barcelona 2018, quant a la renda bruta familiar per habitant. • INE, 1 de gener de 2018.
Assignacions segons municipis prenent com a base la PIE (participació en els ingressos de l'Estat)				
Territorial-econòmic	Tipus de municipi		% del pressupost total	Càlcul
	Municipis de més de 75.000 habitants adscrits al règim de cessió de tributs de la PIE: 6 municipis.		4 %	70 % per població i 30 % per índex de renda.
	Municipis de menys de 75.000 habitants inclosos en el règim general de la PIE: 29 municipis.		4 %	Assignació fixa de 137.931 €/municipi.

En el cas del **PAMUS** només es fa servir un criteri econòmic, amb la variable «bases liquidables de l'IBI de l'exercici 2015». A aquestes, se'ls aplica un 0,056 % per al càlcul de l'aliquota garantida de cada ens.

Criteris de valoració d'actuacions sol·licitades

Taula 6.1. Criteris de valoració d'actuacions sol·licitades del PGI

Línia 1 de suport «Projectes sostenibles»

Criteris de valoració per a la Línia 1 del PGI, procediment de concurrència competitiva
Nivell estratègic de l'actuació. Fins a 15 punts
Sostenibilitat de l'actuació. Fins a 30 punts
Qualitat de l'actuació. Fins a 20 punts
Grau de maduresa de l'actuació. Fins a 20 punts
Alineament amb els objectius específics del PGI. Fins a 15 punts

Taula 6.2. Criteris de valoració d'actuacions sol·licitades del PUOSC

Línia 1 de subvencions per a inversions

Criteri de valoració aplicable al projecte en la seva totalitat	
<p>Contribució a l'equilibri territorial. Fins a 10 punts</p>	<p>Es valorarà l'abast territorial i la població per afavorir els territoris amb una densitat de població més baixa, i obtindrà la puntuació màxima l'operació que afecti un territori amb menor densitat de població. La resta d'operacions es valoraran de manera proporcional, d'acord amb la fórmula que es presenta més endavant. Per calcular la densitat de la població es tindran en compte les dades relatives al municipi i la comarca. Pel que fa a les entitats municipals descentralitzades, es tindrà en compte la densitat del municipi. S'assignarà la puntuació atenent a la densitat del municipi o de la comarca, segons la fórmula següent:</p> $P = P_i + (D_{max} - D) / (D_{max} - D_{min})$ <p>P = puntuació que obtindrà la sol·licitud segons aquest criteri P_i = puntuació mínima per trams segons la densitat dels ens sol·licitants D = densitat del municipi o de la comarca segons dades de l'Idescat de l'any 2017 D_{min} = densitat mínima del tram corresponent D_{max} = densitat màxima del tram corresponent <i>Max</i> és la densitat del municipi amb densitat més alta que es presenti a la convocatòria.</p>
Criteris de valoració dels projectes aplicables a les actuacions integrants de cada projecte, sempre que aquestes suposin com a mínim un 25 % del pressupost total del projecte	
<p>Actuacions de millora de les infraestructures destinades a la generació i l'impuls de l'activitat econòmica que formin part d'una estratègia de desenvolupament territorial. Fins a 10 punts</p>	<p>10 punts: actuacions que permetin un impuls econòmic en l'activitat econòmica del municipi i generin llocs de treball directes o indirectes permanents. 6 punts: actuacions que permetin un impuls econòmic en l'activitat econòmica del municipi i permetin mantenir els llocs de treball directes o indirectes existents. 3 punts: actuacions que impulsin l'activitat econòmica existent.</p>
<p>Actuacions d'inversió que permetin fer una gestió més eficient dels recursos de prestació de serveis, ja sigui reduint consums energètics o evitant pèrdues en xarxes de distribució, entre d'altres. Fins a 5 punts</p>	<p>5 punts: actuacions en què es detallin quantitativament l'estalvi, el repte i com s'afronta el servei públic. 2 punts: actuacions que comportin un estalvi en els consums o la gestió dels serveis públics.</p>

Actuacions de prevenció de riscos naturals. Fins a 10 punts	10 punts: actuacions d'inversió en infraestructures o espais que hagin estat afectats o malmesos per afectacions derivades de riscos naturals els darrers vint anys i que disposin d'informes específics. 5 punts: actuacions de prevenció d'elements de riscos naturals per tal de minimitzar-los.
Actuacions de millora de la connectivitat tecnològica. Fins a 10 punts	10 punts: actuacions per facilitar la connectivitat en llocs on actualment no n'hi hagi. 5 punts: actuacions de millora de la connectivitat existent.
Actuacions destinades a serveis públics. Fins a 15 punts	5 punts: actuacions per implantar nous serveis públics.

Línia 2 de subvencions per a acció territorial a municipis petits

Criteris de valoració comuns per a tots els projectes	
Nombre de nuclis de població (es consideren <i>nuclis de població</i> els inclosos com a tal en el nomenclàtor oficial del padró de població). Fins a 5 punts	Entre 1 i 3: 1 punt Entre 4 i 8: 2 punts Entre 9 i 15: 3 punts De 16 a 20: 4 punts Més de 20: 5 punts
Inversa de la densitat poblacional. Fins a 5 punts	$P = [P_i + (D_{max} - D) / (D_{max} - D_{min})] / 2$ P = puntuació que obtindrà la sol·licitud segons aquest criteri P _i = puntuació mínima per trams segons la densitat de població D = densitat del municipi o de la comarca segons dades de l'Idescat de l'any 2017 D _{min} = densitat mínima del tram corresponent D _{max} = densitat màxima del tram corresponent
Envelliment poblacional. Fins a 5 punts	Es valorarà la variació de l'índex d'envelliment dels darrers deu anys (de 2009 a 2018) per afavorir aquells municipis que s'hagin envellit per sobre de la mitjana de Catalunya. L'índex d'envelliment de cada municipi es calcularà a partir de les dades del padró d'habitants publicades per l'Idescat en data fixa 31 de desembre de 2018 respecte al 31 de desembre de 2009. S'assignarà la puntuació atenent a la desviació de l'índex d'envelliment de cada ens respecte de l'índex d'envelliment de Catalunya en dates 31 de desembre de 2018 i 31 de desembre de 2009, respectivament, d'acord amb la taula següent.
Pèrdua de població. Fins a 5 punts	Es valorarà la variació del percentatge de pèrdua de població dels darrers deu anys (de 2009 a 2018) per afavorir aquells municipis que hagin perdut població. S'assignarà la puntuació atenent a l'evolució del percentatge de pèrdua de població.

El percentatge de pèrdua de població de cada municipi es calcularà a partir de les dades del padró d'habitants publicades per l'Idescat en data fixa 31 de desembre de 2018 respecte al 31 de desembre de 2009.

Críteris de valoració específics

Dinamització econòmica. Fins a 10 punts	10 punts: projectes d'acord amb una estratègia territorial o comarcal, que incideixin positivament en la disminució de la pèrdua poblacional; 5 punts: projectes d'acord amb una estratègia local que incideixin positivament en la disminució de la pèrdua poblacional.
Lluita contra l'envelliment poblacional. Fins a 10 punts	10 punts: projectes que millorin la prestació de serveis que facilitin la disminució del despoblament, sobretot pel que fa a la població menor de trenta anys; 5 punts: projectes que proposin nous serveis que facilitin la disminució del despoblament, sobretot pel que fa a la població menor de trenta anys.
Actuacions d'inversió en equipaments de titularitat municipal amb incidència en la prestació de serveis a la ciutadania que tinguin el caràcter de mínims i obligatoris, o millora significativa d'un servei que ja s'estigui prestant o actuacions que suposin la prestació d'un nou servei públic. Fins a 10 punts	10 punts: actuacions en serveis mínims i obligatoris; 7 punts: actuacions de millora en un servei públic; 5 punts: actuacions que suposin la prestació d'un nou servei públic.

Taula 7. Despeses subvencionables

DESPESES SUBVENCIONABLES		
Programa general d'inversions (DIBA)	Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (Generalitat de Catalunya)	Pla metropolità d'inversions (AMB)
<p>Despeses subvencionables: El 100 % de la dotació garantida es gestiona a través d'ambdues línies de suport i subvenciona aquelles despeses que siguin imputables als capítols 6 (inversions reals) i 7 (transferències de capital) del pressupost de despeses dels ens locals.</p> <p>A més, en el marc de la Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió» es financen despeses d'inversió generalista dels ens destinataris.</p>	<p>Despeses subvencionables: Aquelles que tinguin una relació directa amb el projecte subvencionat, necessàries per a la seva realització i imputables al capítol 6 de la classificació econòmica del pressupost de despeses de l'ens local (inversions reals).</p> <p>Despeses no subvencionables:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Les de projectes el procediment de contractació dels quals ja s'hagi iniciat en el moment de presentar la sol·licitud. • Les corresponents a projectes que, d'acord amb la normativa sectorial, hagin de ser finançats íntegrament a càrrec d'altres fonts de finançament públic o dels seus sol·licitants directes. • Les indirectes. • Les destinades a l'expropiació o a l'adquisició de béns mobles. • Les de redacció de projecte o de direcció d'obra. • L'IVA que pugui ser recuperable. 	<p>Despeses subvencionables:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PACTE: no estan especificades. • PAMUS: despeses d'inversió i despeses corrents. Les despeses corrents han de ser imputables als capítols 1 («Despeses de personal»), 2 («Despeses corrents en béns i serveis») i 4 («Transferències corrents») del pressupost de despeses dels ens locals. • Projectes i assistència tècnica: <ul style="list-style-type: none"> – Despeses de personal propi dels diferents serveis implicats de l'AMB per prestar les assistències tècniques sol·licitades pels ajuntaments. – Despeses de les actuacions que requereixin la contractació d'assistències tècniques externes per atendre les peticions dels ajuntaments, en el percentatge que ha d'assumir l'AMB, i altres costos dels treballs d'assistència tècnica que complementin aquestes despeses. • PSG: no estan especificades. • PSA: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Programa d'inversions del PSA:</i> no estan especificades. – <i>Programa de projectes i assistència tècnica del PSA:</i> <ul style="list-style-type: none"> – Despeses de personal propi dels diferents serveis implicats de l'AMB per prestar les assistències tècniques sol·licitades pels ajuntaments. – Despeses de les actuacions que requereixin la contractació d'assistències tècniques externes per atendre les peticions dels ajuntaments, en el percentatge que ha d'assumir l'AMB, i altres costos dels treballs d'assistència tècnica que complementin aquestes despeses.

Taula 8. Requisits dels ens i requisits en el moment de la sol·licitud

REQUISITS DELS ENS I DE LA SOL·LICITUD		
Programa general d'inversions (DIBA)	Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (Generalitat de Catalunya)	Pla metropolità d'inversions (AMB)
<p>Requisits per als ens beneficiaris: No s'estableixen.</p> <p>Requisits en el moment de la sol·licitud: En el marc de la Línia de suport 1 «Projectes sostenibles», s'ha d'acreditar el compliment dels següents requisits en funció del tipus d'actuació per la qual s'opti (des de la Diputació s'insisteix en la importància que se certifiqui aquest compliment i que, a més, sigui cert). <i>Per a totes les modalitats d'actuacions:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Disposició de finançament complet per executar l'actuació, tenint en compte l'aportació sol·licitada a la Diputació de Barcelona. • Que l'aportació sol·licitada a la Diputació de Barcelona, juntament amb les altres fonts de finançament de l'actuació, no superi el 100 % del seu cost. • Que el projecte compti amb els estudis previs, informes i permisos que preceptivament exigeixi la normativa aplicable (no per adquisició de béns mobles i immobles). • Que el projecte compleixi la normativa aplicable. <p><i>Execucions d'obra:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Si l'obra requereix licitació, que l'òrgan competent de l'ens hagi aprovat l'expedient de contractació i disposat l'obertura del procediment d'adjudicació, d'acord amb el que estableix la normativa en matèria de contractació. • Si l'obra no requereix licitació, que l'òrgan competent de l'ens hagi aprovat l'adjudicació o reconegut obligacions corresponents a l'actuació objecte d'ajut. <p><i>Execucions d'obra per pròpia administració:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Que l'ens destinatari hagi disposat l'execució de l'obra esmentada per pròpia administració, d'acord amb el que estableix la normativa en matèria de contractació. • Import total desglossat del pressupost d'execució de l'obra segons projecte tècnic previ (IVA inclòs), amb aplicació desglossada. <p><i>Adquisicions de béns immobles i mobles:</i></p>	<p>Requisits per als ens beneficiaris: Les entitats sol·licitants han de complir els requisits i les condicions generals establerts en l'article 13 de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, i els que es determinen tot seguit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • No estar sotmesa a cap dels supòsits de prohibició d'obtenir subvencions, de conformitat amb l'article 13 de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions. • Presentar una declaració responsable que s'ha emès un certificat de l'òrgan competent on consta l'aprovació de la realització de l'activitat objecte de la subvenció, així com un certificat de la intervenció en què consti que hi ha crèdit adequat i suficient per fer-se càrrec de l'activitat. • En cas que tingui una plantilla de cinquanta o més persones treballadores, complir la normativa vigent reguladora de persones amb discapacitat i la seva integració social. • Presentar declaració sobre si s'han demanat i/o s'han obtingut altres ajuts públics o privats per a la mateixa activitat, fent-hi constar la relació detallada amb l'entitat concedent i la quantitat sol·licitada i/o obtinguda. • En cas que tingui una plantilla igual o superior a vint-i-cinc persones, disposar de mitjans per prevenir i detectar casos d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe i intervenir-hi en els seus centres de treball, d'acord amb els agents socials, i utilitzar-los adequadament, de conformitat amb els articles 5 i 29 de la Llei 5/2008, de 24 	<p>Requisits per als ens beneficiaris: No s'estableixen.</p> <p>Requisits en el moment de la sol·licitud: No s'estableixen, més enllà dels tràmits que han de dur a terme les entitats (vegeu l'apartat de tràmits).</p>

- Quan es tracti de l'adquisició de béns immobles: a) Si es tracta d'una compravenda: que l'òrgan competent de l'ens hagi adoptat l'acord d'iniciar l'expedient d'adquisició de l'immoble; b) Si es tracta d'una expropiació: que l'òrgan competent de l'ens hagi declarat d'utilitat pública la necessitat d'ocupació de l'immoble.

Transferències de capital, en cas de col·laboració amb entitats privades sense ànim de lucre.

- Que l'actuació tingui per objecte el manteniment i/o la creació d'equipaments i d'infraestructures que tinguin previst un ús públic, d'acord amb el corresponent conveni regulador o instrument anàleg amb l'entitat privada.

No hi ha requisits per a la Línia 2 « Fons incondicionat d'inversió».

d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

Requisits en el moment de la sol·licitud:

No s'estableixen, més enllà dels tràmits que han de dur a terme les entitats (vegeu l'apartat de tràmits).

Taula 9. Terminis de sol·licitud, execució i justificació

TERMINIS DE SOL·LICITUD, EXECUCIÓ I JUSTIFICACIÓ		
Programa general d'inversions (DIBA)	Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (Generalitat de Catalunya)	Pla metropolità d'inversions (AMB)
<p>Sol·licitud: Aprovació del PGI: 30 de juliol de 2020</p> <p>Conformitat i primer període de sol·licitud: Termini de conformitat: 30 d'octubre de 2020; Termini de sol·licitud: 30 d'octubre de 2020</p> <p>Segon període de sol·licitud: de l'1 de gener de 2021 al 30 de setembre de 2021</p> <p>La Diputació de Barcelona es reserva la facultat d'obrir un tercer període de sol·licitud fins al 30 de juny de 2022.</p> <p>Execució: Termini màxim d'execució: 31 de desembre de 2024 Per a la Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió»: 31 de desembre de 2021</p>	<p>Sol·licitud: 15 de novembre de 2019 (termini ja ampliat)</p> <p>Execució: Com a màxim el 30 de juny de l'any següent a l'anualitat del PUOSC assignada, i s'ha de justificar no més tard del 31 de juliol de l'any següent a l'anualitat del PUOSC assignada. Es podran concedir pròrrogues d'execució del projecte subvencionat fins a un màxim de tres mesos. En aquest cas, caldrà justificar-ho en el termini màxim d'un mes des de la finalització de la pròrroga.</p> <p>Justificació: Com a màxim el 30 de juny de l'any següent a l'anualitat del PUOSC assignada, i s'ha de justificar no més tard del 31 de</p>	<p>PACTE</p> <p>Sol·licitud-inici: No s'hi indiquen terminis exactes: És el Consell Metropolità qui inicia el procés mitjançant l'acord d'aprovació de la distribució municipal de les assignacions econòmiques i les seves directrius de gestió. Un cop formalitzat l'acord, l'AMB comunicarà als ajuntaments els continguts, les bases i les directrius del pla aprovat i gestionarà conjuntament la definició dels continguts fins a recepcionar la llista d'actuacions municipals.</p> <p>Execució: No s'hi indiquen terminis exactes. Per al Pla metropolità en el seu conjunt s'indica que s'executa per al període 2020-2023.</p> <p>PAMUS</p> <p>Sol·licitud-inici: No s'hi indiquen terminis exactes: És el Consell Metropolità qui iniciarà el procés mitjançant l'acord d'aprovació de la distribució municipal de les assignacions econòmiques i dels seus criteris reguladors. Un cop formalitzat l'acord, l'AMB comunicarà als ajuntaments els continguts i els criteris del pla aprovat i en gestionarà conjuntament el desenvolupament.</p> <p><i>Els únics terminis dels quals donen compte són els específics de les despeses corrents que tenen una convocatòria anual única:</i> • Presentació de sol·licituds i documentació: 30 d'abril de cada exercici; • Sessió del Consell Metropolità d'aprovació de la modificació de crèdit derivada de les sol·licituds presentades: maig o juny de l'exercici corresponent; • Sessions de la Junta de Govern d'aprovació de la despesa: a partir de l'entrada en vigor de la modificació de crèdit.</p> <p>Execució: No s'hi indiquen terminis exactes.</p> <p>Justificació: No hi consta informació.</p> <p>No consten dades per als programes de Projectes i assistència tècnica i per al PSG.</p> <p>PSA</p>

<p>Justificació (termini màxim): Línia de suport 1 «Projectes sostenibles»: 31 de març de 2025 Línia 2 de suport «Fons incondicionat d'inversió»: de l'1 de gener de 2022 al 31 de març de 2022</p>	<p>juliol de l'any següent a l'anualitat del PUOSC assignada. La pròrroga de justificació és la mateixa que la d'execució.</p>	<p>Sol·licitud-inici: Actualment està oberta la convocatòria per presentar projectes. No s'hi indiquen terminis exactes. El que s'hi esmenta és: A partir de la publicació de l'aprovació definitiva del PSA, els ajuntaments tenen sis mesos per presentar l'adhesió al Pla i la resta de la documentació demanada. La modificació de les actuacions seleccionades inicialment es podrà fer en un termini addicional de tres mesos. Per tant, el límit màxim serà de nou mesos des de l'esmentada publicació.</p> <p>Execució: No s'hi indiquen terminis exactes. El PSA té vigència per al present període quadriennal i el seu desplegament pressupostari es concreta en els exercicis successius del 2021 al 2023.</p> <p>Justificació: No hi consta informació.</p>
--	---	---

Avaluar per millorar

A Ivàlua promovem la cultura de l'avaluació de polítiques públiques a Catalunya.
Avaluem polítiques públiques, difonem evidències, oferim formació i elaborem recursos.

Institucions membres d'Ivàlua

Diputació
Barcelona

upf. Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Consell de Recerca,
Innovació i Societat
de Catalunya

Generalitat
de Catalunya
Consell
Interuniversitari
de Catalunya